

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI ÇEVRE SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE TÜRKİYE’DE ÇEVRE POLİTİKALARININ
YEREL YÖNETİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİNOP İLİ MERKEZ BELEDİYESİ
ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**

YAZAR
SABRİYE OZAN

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ ZAFER KARSLI

SİNOP – 2019

TEZ KABUL

Sabriye OZAN tarafından hazırlanan "Sürdürülebilir Kalkınma Ve Türkiye'de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi: Sinop İli Merkez Belediyesi Üzerinde Bir Araştırma" başlıklı, bu çalışma, 25.07.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jüriimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS** tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Dr., Nihat YEŞİLAYER
Gazi Osman Paşa Üniversitesi/Ziraat Fakültesi Su Ürünleri
Mühendisliği Bölümü

Üye Dr. Öğr. Üyesi, Zafer KARSLI
Sinop Üniversitesi/Meslek Yüksekokulu Sualtı Teknolojisi Programı

Üye Dr. Öğr. Üyesi, Dilek ŞAHİN
Sinop Üniversitesi/Meslek Yüksekokulu Sualtı Teknolojisi Programı

ETİK BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfla bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Sabriye OZAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ	vii
ÖZET	xi
ABSTRACT	xii
TEŞEKKÜR	xiii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. Çevre İle İlgili Kavramlar.....	2
2.2. Çevre Sorunları	2
2.3. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim	3
2.4. Türkiye’de Çevre Politikaları.....	4
2.4.1. İçerik (Öz) Yönünden Çevre Politikaları	5
2.4.1.1. Düzeltimci Politikalar	5
2.4.1.2. Düzeltim Karşıtı Çevre Politikaları.....	5
2.4.2. Yöntem Açısından Çevre Politikaları	5
2.4.2.1. Onarımcı Politikalar	5
2.4.2.2. Önleyici Politikalar	6
2.4.3. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Çevre Politikaları	6
2.4.4. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Çevre Politikaları	6
2.4.5. Türkiye’de Çevre Politikalarının Yasal Dayanakları.....	9
2.4.5.1. Çevre Kanunu	9
2.4.5.2. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	11
2.4.5.3. Kıyı Kanunu	11
2.4.5.4. Milli Parklar Kanunu.....	12
2.4.5.5. İmar Kanunu	12
2.4.5.6. Çevre İle İlgili Yönetmelikler	12
2.5. Kurumsal Düzeyde Çevre.	13
2.6. Çevre Politikaları ve Yerel Yönetimler.	14
2.7. Sinop Belediyesi ve Çevre.	14
2.7.1. Sinop Belediyesinin Çevre İle İlgili Faaliyetleri	16
2.7.2. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar	16
2.7.3. Gürültü Kirliliğinin Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar.	17
2.7.4. Su Kaynaklarının Kirliliği Konusunda Yapılan Çalışmalar	17

2.7.5. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisi Atık Suları Konusunda Yapılan Çalışmalar	18
2.7.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar	18
2.7.7. Katı Atıkların Biriktirilmesi, Toplanması, Taşınması ve Aktarılması Konusunda Yapılan Çalışmalar	18
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırma Alanı ve Örneklem	20
3.2. Veri Toplama Yöntemi	20
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	22
4.1. Demografik Bulgular.....	22
4.1.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	22
4.1.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı	22
4.1.3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı.....	22
4.1.4. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Dağılımı.....	23
4.1.5. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları	23
4.1.6. Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılımı	23
4.1.7. Katılımcıların Sinop İli (Merkez) Belediyesi Sınırları İçinde İkamet Ettikleri Süreye Göre Dağılımı	24
4.2. Araştırma Soruları İle İlgili Bulgular	24
4.2.1. Katılımcıların “Çöp ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	24
4.2.2. Katılımcıların “Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	25
4.2.3. Katılımcıların “Su ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	26
4.2.4. Katılımcıların “Hava Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	26
4.2.5. Katılımcıların “Gürültü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	27
4.2.6. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	27
4.2.7. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	28

4.2.8. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Park ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma ve Revize Etme) Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	29
4.2.9. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	29
4.2.10. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevre ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	30
4.2.11. Katılımcıların “Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	32
4.2.12. Katılımcıların “Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	33
4.2.13. Katılımcıların “Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	33
4.2.14. Katılımcıların “Tehlikeli Atıkların Giderilmesi ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	33
4.2.15. Katılımcıların “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	34
4.2.16. Katılımcıların “Sinop Belediyesinin Çöp ve Katı Atıklarla İlgili Yaptığı Çalışmalardan Haberdar Mısınız”? Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	34
4.2.17. Katılımcıların “Cevabınız Evet ise; Bu Hizmetlerden Nasıl Haberdar Oldunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	35
4.2.18. Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetlerinin Vatandaşa Yükllediği Sorumluluğu Yerine Getiriyor Musunuz”? Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	35
4.2.19. Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Olarak Sunduğu Hizmetleri Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	36
4.2.20. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	36

4.2.21. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
4.2.22. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
4.2.23. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	38
4.2.24. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	38
4.2.25. Katılımcıların “Mahallenizde Yeterli Park ve Yeşil Alan Var Mı?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	39
4.2.26. Katılımcıların “Belediye Mevcut Park ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor ve Bakımını Yapıyor Mu?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	39
4.2.27. Katılımcıların “Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılar Görüyor Musunuz? (Kent Dokusunu Bozan Abartılı Apartmanlar, İmara Aykırı Olduğunu Düşündüğünüz Görüntüler, Genel Görüntüyü Bozan Yapılar, İnşaat Halinde Uzun Süre Bekleyen Yapılar)” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	40
4.2.28. Katılımcıların “Gördüğünüz Aykırı Yapılar Hakkında Belediyeye Hiç Başvurdunuz Mu/Başvurmayı Düşünür Müsünüz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	40
4.2.29. Katılımcıların “Bu Konudaki Başvurunuzun Değerlendirildiğini/ Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	41
4.2.30. Katılımcıların “Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	41
4.2.31. Katılımcıların “Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer ve Kurs Düzenlemelidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	42
4.2.32. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Koruma İle İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	42
4.2.33. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43

4.2.34. Katılımcıların “Belediye Sorun Oluşturan Vatandaş Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırılmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43
4.2.35. Katılımcıların “Herhangi Bir Çevre Sorununu Bildirebileceğimiz, Şikâyetimizin Hemen Değerlendirilebileceği Çevre Ofisleri Kurulmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	44
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	48
KAYNAKLAR.....	55
EKLER.....	57
ANKET SORULARI.....	58
ETİK KURUL KARARI.....	63
ANKET İZİN BELGESİ.....	66
ÖZGEÇMİŞ.....	67

SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ

KISALTMALAR

ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
AB	: Avrupa Birliği
UÇEP	: Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı
BM	: Birleşmiş Milletler
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development)
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
AT	: Avrupa Topluluğu
AB	: Avrupa Birliği
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TAT	: Toplama Ayırma Tesisi
GDT	: Geri Dönüşüm Tesisi
ÇEVKO	: Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 2.7.1. Sinop İli (Merkez) İlçesi Nüfusu.....	15
Çizelge 4.1.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	22
Çizelge 4.1.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı.....	22
Çizelge 4.1.3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı	22
Çizelge 4.1.4. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Dağılımı.....	23
Çizelge 4.1.5. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları.....	23
Çizelge 4.1.6. Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılımı.....	24
Çizelge 4.1.7. Katılımcıların Sinop İli (Merkez) Belediyesi Sınırları İçinde İkamet Ettikleri Süreye Göre Dağılımı.....	24
Çizelge 4.2.1. Katılımcıların “Çöp ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	25
Çizelge 4.2.2. Katılımcıların “Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	25
Çizelge 4.2.3. Katılımcıların “Su ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	26
Çizelge 4.2.4. Katılımcıların “Hava Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	26
Çizelge 4.2.5. Katılımcıların “Gürültü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	27
Çizelge 4.2.6. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	28
Çizelge 4.2.7. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	28

Çizelge 4.2.8. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Park ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma ve Revize Etme) Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	29
Çizelge 4.2.9. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	30
Çizelge 4.2.10. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevre ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	30
Çizelge 4.2.11. Katılımcıların “Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	32
Çizelge 4.2.12. Katılımcıların “Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	33
Çizelge 4.2.13. Katılımcıların “Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	33
Çizelge 4.2.14. Katılımcıların “Tehlikeli Atıkların Giderilmesi ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	34
Çizelge 4.2.15. Katılımcıların “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	34
Çizelge 4.2.16. Katılımcıların “Sinop Belediyesinin Çöp ve Katı Atıklarla İlgili Yaptığı Çalışmalardan Haberdar Mısınız? Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	35
Çizelge 4.2.17. Katılımcıların “Cevabınız Evet ise; Bu Hizmetlerden Nasıl Haberdar Oldunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	35
Çizelge 4.2.18. Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetlerinin Vatandaşa Yükllediği Sorumluluğu Yerine Getiriyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	36

Çizelge 4.2.19.	Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Olarak Sunduğu Hizmetleri Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	36
Çizelge 4.2.20.	Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
Çizelge 4.2.21.	Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
Çizelge 4.2.22.	Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	38
Çizelge 4.2.23.	Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor. ” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	38
Çizelge 4.2.24.	Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	39
Çizelge 4.2.25.	Katılımcıların “Mahallenizde Yeterli Park ve Yeşil Alan Var Mı?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	39
Çizelge 4.2.26.	Katılımcıların “Belediye Mevcut Park ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor ve Bakımını Yapıyor Mu?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	39
Çizelge 4.2.27.	Katılımcıların “Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılar Görüyor Musunuz? (Kent Dokusunu Bozan Abartılı Apartmanlar, İmara Aykırı Olduğunu Düşündüğünüz Görüntüler, Genel Görüntüyü Bozan Yapılar, İnşaat Halinde Uzun Süre Bekleyen Yapılar)” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	40
Çizelge 4.2.28.	Katılımcıların “Gördüğünüz Aykırı Yapılar Hakkında Belediye Hiç Başvurdunuz Mu/Başvurmayı Düşünür Müsünüz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	40
Çizelge 4.2.29.	Katılımcıların “Bu Konudaki Başvurunuzun Değerlendirildiğini/Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	41
Çizelge 4.2.30.	Katılımcıların “Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	41

Çizelge 4.2.31. Katılımcıların “Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer ve Kurs Düzenlemelidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	42
Çizelge 4.2.32. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Koruma ile İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43
Çizelge 4.2.33. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43
Çizelge 4.2.34. Katılımcıların “Belediye Sorun Oluşturan Vatandaş Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırılmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı...	44
Çizelge 4.2.35. Katılımcıların “Herhangi Bir Çevre Sorununu Bildirebileceğimiz, Şikâyetimizin Hemen Değerlendirilebileceği Çevre Ofisleri Kurulmalıdır.”Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	44

ÖZET

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE TÜRKİYE’DE ÇEVRE POLİTİKALARININ YEREL YÖNETİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİNOP İLİ MERKEZ BELEDİYESİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Bu çalışmanın amacı, sürdürülebilir kalkınma ve Türk Çevre Politikası’nın yerel yönetimlerin kararlarını, performanslarını ve faaliyetlerini nasıl etkilediğini sorgulamak ve Sinop İli (Merkez) Belediyesi örneği ile konuyu açıklığa kavuşturmadır. Sinop İli (Merkez) Belediyesinin çevre ile ilgili olarak halka en çok sorumluluk yüklenen faaliyetleri alan araştırması ile saptanmaya çalışılmıştır.

Sinop İli (Merkez) Belediyesi sınırları içinde yaşayan 18 yaş ve üzerindeki katılımcılar araştırma alanını oluşturmaktadır. Böylece 64 bin 544 kişi (%29,37) araştırmanın evrenini teşkil etmiştir. Araştırmanın örneklemini ise Ada, Zeytinlik, Camikebir, İncedayı, Kaleyazısı, Kefevi, Meydankapı, Yeni Mahalle olmak üzere sekiz mahallede yaşayan 18 yaş ve üzeri katılımcı oluşturmaktadır.

Basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak, araştırma alanını oluşturan Sinop İli Merkez ilçeden sekiz mahalle seçilmiş, bu mahallelerde ikamet eden 383 katılımcıya anket uygulanarak araştırma tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak SPSS 22.0 ölçeği kullanılmıştır. Likert ölçeğine göre 5 şıklı sorular sorulmuştur. Bu anket; katılımcıların kişisel bilgileri, Sinop İli (Merkez) mahallelerinde yaşanan çevre sorunları ve Sinop İli (Merkez) Belediyesinin bu sorunlara karşı aldığı önlemleri kapsamakta ve 22 sorudan oluşmaktadır. Araştırmada yanıt seçenekleri olarak, araştırmanın 1. sütununda bulunan (kesinlikle katılmıyorum)’dan, 5. sütununda bulunan (kesinlikle katılıyorum)’a kadar ibareler kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan istatistiki verilere göre, çevre politikalarının birer uygulayıcısı olan yerel yönetimler, çevre sorunlarıyla mücadele noktasında çevre ile ilgili hizmetlerini kendi çevre politikalarını oluşturarak yürütmektedirler. Sinop İli (Merkez) Belediyesi de çevre bilinci temeline oturttuğu çevresel hizmetlerini, Belediyenin çevre politikaları arasında sıralamış, çevre durum raporu ve faaliyet raporunda elde etmeye çalıştığımız etkinin sonucunu görmemize yardımcı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevre, sürdürülebilir kalkınma, çevre politikaları, yerel yönetimler, çevre yönetimi.

ABSTRACT

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL POLICIES INFLUENCE ON LOCAL GOVERNMENT IN TURKEY: A RESEARCH ON THE CENTRAL MUNICIPALITY OF SINOP

The aim of this study is to question how sustainable development and Turkish Environmental Policy affect the decisions, performances and activities of local administrations and to clarify the issue with the example of Sinop Province (Center) Municipality. The activities of the Municipality of Sinop Province (Center) have been tried to be determined by the field research which carries the most responsibility to the public.

Participants aged 18 years and over living in Sinop Province (Center) Municipality constitute the research area. Thus, 64.544 people (29.37%) constituted the universe of the research. The sample of the study consisted of participants aged 18 years and older living in eight neighborhoods including Ada, Zeytinlik, Camikebir, İncedayı, Kaleyazısı, Kefevi, Meydankapı and Yeni Mahalle.

Using the simple random sampling method, eight districts of the Sinop district of the research area were selected and a total of 383 participants living in these neighborhoods participated in the research. SPSS 22.0 scale was used as a data collection technique. Five chic questions were asked on the Likert scale. This survey; The personal information of the participants, the environmental problems in the Sinop Province (Central) neighborhoods and the measures taken by the Municipality of Sinop (Merkez) against these problems consist of 22 questions. In the research, the expressions in the 1st column of the study (strongly disagree) were used as response options in the 5th column (strongly agree).

According to the statistical data generated by the research, local governments which are the implementers of environmental policies, carry out their services in the fight against environmental problems by creating their own environmental policies. The Municipality of Sinop (Center) listed the environmental services based on environmental awareness among the environmental policies, and helped us to see the result of the environmental impact report and the impact we are trying to achieve in the annual report.

Key Words: Environment, sustainable development, environmental policies, local governments, environmental management.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen, yürütülmesinde büyük sabır gösteren, her aşamasında emeği geçen, Danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Zafer KARSLI'ya,

Çalışmamda istatistiki verilerin oluşmasında yardımcı olan hocam, sayın Dr. Öğr. Üyesi Yusuf ESMER'e,

Bana destek veren Sinop Üniversitesi Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürümüz ve çalışanlarına,

Bununla birlikte tez çalışmam süresince anlayış ve sabırla destek olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Sabriye OZAN

1. GİRİŞ

Çevre sorunlarının kaynağı insan davranışları olup; üretim ile tüketim sonucunda oluşmaktadır. Çevreyi koruma sağlıklı hayat sürdürmeye tercih edilerek, nüfusun çoğalması ve endüstrileşmeyle birlikte telafi edilemeyen kayıplara neden olmuştur.

Tüm insanlığı ilgilendiren çevre kirliliğine engel olmak için ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile bir takım politikalar oluşturulmuştur. Çevre sorunlarının giderilmesi merkezi yönetimin yasal, iktisadi ve yönetsel tedbirleri almasıyla mümkündür. Yerel yönetimler tüm düzenlemeler ve politikalar ile çevre sorunlarının çözümünde önemli bir görev üstlenmiştir. Çevre sorunlarının giderilmesi noktasında yerel yönetimler, merkezi idare tarafından verilen yetkiyle birtakım çevresel faaliyetler yürütürler. Yerel yönetimlerin görevlerini yerine getirmesiyle çözümlenemeyecek çevre sorunları yurttaşlara, çevre kurallarına uyma ve kendinden sonrasını düşünerek tüketme sorumluluğunu vermektedir (Yaşamış, 1992).

Çevre ile ilgili kavramlar, Türkiye’de çevre politikalarının yasal dayanakları çevre politikaları ve yerel yönetim kavramları incelenmiştir. Türk çevre politikası açıklanmış, kalkınma planlarında çevre araştırılmıştır. Çevre politikalarının yerel yönetimlerin görev ve faaliyetlerini nasıl yönlendirdiği, yerel yönetimlerin çevre politikalarının uygulanmasında nasıl bir öneme sahip olduğu açıklanmış, Sinop Belediyesi örneği ile teorik olarak kurmaya çalıştığımız bağlantı pratik olarak incelenmiştir.

Sinop Belediyesinin, çevreye nasıl yaklaştığı, faaliyetlerinde nasıl politikalar izlediği Sinop Belediyesinin hazırladığı belgeler üzerinden açıklanmış, bu belgelerde Sinop Belediyesinin çevre ile ilgili faaliyetleri vatandaş bilinci temelinden hareketle Sinop Belediyesi sınırları içinde yaşayan vatandaşlara bu faaliyetlerle ilgili yapılan anket çalışması ile çalışma sonlandırılmıştır.

Bu çalışmada, Türk Çevre Politikası’nın yerel yönetimlerin kararlarını, performanslarını ve faaliyetlerini nasıl etkilediğini sorgulamakta ve Sinop Belediyesi örneği ile konuyu açıklığa kavuşturmayı amaçlamaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

Araştırmanın bu aşamasında çevre ile ilgili kavramlar, çevre sorunları, merkezi yönetim ve yerel yönetim, Türkiye’de çevre politikaları ve yasal dayanakları ve Sinop Belediyesinin çevre ile ilgili faaliyetleri anlatılmaktadır.

2.1. Çevre İle İlgili Kavramlar

Çevre, canlıların etkilendikleri ve etkiledikleri ortamlar ile yaşam alanıdır (Yaylı, 2012).

Ekoloji, çevre kirliliğini önlemek için yapılması gereken unsurları, canlıların hayat esaslarını açıklayan bilimdir (Çepel, 1996) .

Ekosistem, çevremizdeki varlıkların aralarında bağ kurmaları sonucunda oluşan sistemlerdir (Çepel, 1996).

Çevre yönetimi, çevreyle iktisat arasında devamlı, istikrarlı bağ kurarak planlama, karar alma ve uygulamanın sosyal gelişme ile bütünleşmesini sağlayan araçtır (Keleş ve Erten, 2002). Çevre yönetimi doğal kaynaklardan yararlanmada denge kavramını önemsemekte ve iktisadi gelişmenin çevrenin korunması ile birlikte incelenmesini ifade eden sürdürülebilir kalkınma ile ilişki kurmaktadır (Yılmaz ve ark., 2005). Kişi sayısı ve ihtiyaçları zamanla çoğalırken doğal kaynakların değişmemesiyle çevre yönetimine gereksinim duyulmaktadır (Geray, 1998).

Çevre hukukunun temel alanını kirlilik, yabani yaşam ve doğal varlıklarla ilgili konuları kapsamaktadır. Çevreyi koruma ile ilgili tüm düzenlemeler çevre hukuku olarak adlandırılır (Turgut, 2009).

Çevresel etki değerlendirmesi, iktisadi tesisin çevresi üzerinde oluşturacağı uzun ya da kısa dönemli, doğrudan ya da dolaylı etkilerin objektif olarak incelenmesini sağlayan araştırma yöntemine çevresel etki değerlendirmesi olarak tanımlanmıştır (Keleş ve Hamamcı, 2002). Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesi için bugünkü ve gelecek nesillerin çevresel değerlerin ve doğal kaynakların akılcı metodlarla hak ve faydalarını dikkate alan görüştür (Keleş, 1998) .

2.2. Çevre Sorunları

Çevre sorunları insanın çevreye etkisi ve çevreden yararlanmada zaman içinde oluşan olumsuzluklardır (Yılmaz ve ark., 2005). İnsan sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevrenin sınırlı kapasitedeki birçok kaynağını olumsuz yönde etkilemiştir.

Doğayı kendi çıkarları doğrultusunda gelecek kaygısı olmadan tüketme arzusu doğanın tahrip olmasına sebep olmuştur (Turgut, 1993).

Dünya nüfusunun hızla artması, tarım ilaçlarının kullanımı, sanayileşme ve çarpık kentleşme zamanla çevre kirliliğine sebep olarak çevre sorunlarını ortaya çıkarmaktadır (Anonim, 2018). Çevre sorunlarının iktisadi kurallardan daha hızlı dinamik etki göstermesi çevreyi koruma kuruluşlarının ortaya çıkmasına, uluslararası çevre sözleşmelerinin yapılmasına böylece yeni bir çevre anlayışının doğmasına sebep olmuştur. Çevre sorunlarının giderilmesinde amaçların belirlenmesine çevre politikası olarak tanımlayabiliriz (Kaypak, 2013). Çevrenin biyolojik, ekonomik, insani, kültürel ve turistik önemi göz önünde bulundurulduğunda çevre sorunları; başta insan olmak üzere tüm canlıların yaşamsal faaliyetlerini sınırlandırmakta, cansız varlıkları etkilemekte, çevresel değerlerin ihtiyaçları karşılama kabiliyetini zayıflatmakta, çevresel sürdürülebilirliği engelleyici bir özellik taşımakta ve sosyo-ekonomik yapıyı tehdit etmektedir. Tüm bunlarla birlikte çevre sorunları; birbiriyle ilişkilidir, küreseldir, diğer toplumsal sorunlardan ayrı tutulamaz niteliktedir ve uzun süreli kalıcı etkiler doğurmaktadır (Bozkurt, 2013).

2.3. Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim

Kamu iktidarının merkezde toplanmasına ve kamu hizmetinin merkezden yönetilmesine merkezden yönetim; kamu iktidarının bölgelere ve merkezden ayrı kuruluşlara dağıtılarak kamu hizmetlerinin mahalli idarelerce yerine getirilmesine yerinden yönetim olarak tanımlayabiliriz (Eryılmaz, 2006).

Yerinden yönetim, bölgesel ya da yerel nitelikteki fonksiyonların merkezi idarenin dışındaki bölge ve yerleşim birimlerinde oluşturulan özerk birimlerce yürütülmesidir (Eryılmaz, 2010).

Bir kısım kamusal güçlerin merkezi otoriteden daha az yetki sahibi siyasi güce iletilmesi yerinden yönetimi oluşturur (Nadaroğlu, 2001).

“Anayasanın 127. maddesinde, Yerel yönetimler; il, belediye veya köy halkının yerel müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” şeklinde tanımlanmıştır (T.C. Anayasası,1982).

Yerel yönetimlerin temel etkenleri; özerklik, etkinlik ve katılım olarak ayrılmaktadır.

Özerklik; merkezi yönetimin yükünü hafifletmek için yerel toplumun gereksinimlerini, kurumlar vasıtasıyla merkezin kısıtlaması olmadan karşılanmasıdır (Tortop, 2006). Yerel özerkliğin oluşturulması yerel yönetimlerin ihtiyaçları giderecek parasal gelirle ilişki içerisindedir (Tortop ve ark., 2006).

Etkinlik, kamu hizmetlerinin yerel yönetimler tarafından yürütülmesinde toplumsal, mali açıdan maksimum yarar elde etmek için hizmetlerin yapılmasında kamu gelirlerinden aktif biçimde yararlanılmasıdır (Yalçındağ, 1993).

Yerel yönetimleri siyasi açıdan demoksiye uygun toplumun oluşmasındaki görevi yönetimlerin katılımı sağlayıcı etkisidir (Görmez, 1997). Kişilerin hayatına yön vererek, siyasi katılımın oluşmasını sağlayarak eşitliğin oluşmasına katkıda bulunmaktadır (Parlak ve Ökmen, 2008).

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Kararnamenin 100'üncü maddesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şöyle belirtilmektedir;

- **“Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,**
- **Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,**
- **Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,**
- **Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,**
- **Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek, Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmaktır.”** (Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

2.4. Türkiye’de Çevre Politikaları

Çevre politikaları, çevreyi etkilemek amacıyla alınan devlet tarafından verilen hükümlerin ve tedbirlerin bütünüdür (Çepel, 1996). Çevrenin gelecek kuşakların gereksinimlerini gidermek ve çevre kirliliğinin önlenmesi için politikaların devletlerin ihtiyaçları nispetinde oluşturulması gerekmektedir.

Ülkelerin çevre politikasını oluşturan etkenlerin birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Temiz bir çevrede yaşamak insanların anayasal hakkıdır” ilkesi, esas hareket noktası olmalıdır.
- Devletin ana görevinin çevrenin tahrip edilmemesi için gerekli tedbirleri almaktır.
- Endüstri tesislerinin çevreyi kirliletmemeleri gerektiği ve çevreyi korumanın endüstrileşmeye karşı çıkmak olmadığına dikkat edilmelidir.
- Anayasal düzenlemelerin çevreyi korumada önemi dikkate alınmalıdır.
- Çevrenin korunması, kirlenmenin önlenmesi için yerel yönetimlere mali, hukuki ve teknik açıdan destek verilmelidir.

- Enerji politikaları incelenerek temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı özendirilmelidir.

- Çevre eğitimine önem verilmeli, örgün ve yaygın eğitim kuruluşlarından faydalanılarak bilimsel ve mali araçlarla desteklenmelidir”(Yıldız ve ark., 2005).

Ülkelerin politik, sosyal, iktisadi özelliklerinin birbirinden farklılık göstermesi çevre politikalarını etkilemektedir. Bu farklılıklar İçerik (Öz) Yönünden Çevre Politikaları ile Yöntem Açısından Çevre Politikaları olmak üzere iki şekilde açıklanmıştır.

2.4.1 İçerik (Öz) Yönünden Çevre Politikaları:

2.4.1.1. Düzeltimci Politikalar: Bir politik düşünceden bağımsız olarak faydacı biçimde probleme çözüm ararlar. Düzeltimci politikaları savunanlar, insanlar arasında farklılık oluşturmada kişilerin çevre kirliliği karşısında birlikte hareket edilerek çözüleceğini ileri sürmektedirler. Çevre sorunlarına çözüm çabasının ancak çevre bilincinin oluşturulmasıyla sağlanacağına inanırlar (Keleş ve Hamamcı, 2005).

2.4.1.2. Düzeltim Karşıtı Çevre Politikaları: Düzeltim karşıtı çevre politikasını savunanlar çevreye hususi ayrıcalık verilmesinin faydasız olacağını savunmaktadırlar. Çevre sorunlarının kendiliğinden çözülebileceğini, çevreye karşı müdahalenin çevreye zarar verenlerin davranışlarını engellemeyeceğini savunmaktadırlar (Keleş ve Hamamcı, 2005).

2.4.2. Yöntem Açısından Çevre Politikaları:

2.4.2.1. Onarımcı Politikalar: Çevre üzerindeki zararlı sonuçlar ortaya çıktıktan sonra bu zararların giderilmesini amaçlayan politikalardır (Keleş ve Hamamcı, 2005). Çevresel zararların yok edilebilmesi amacıyla bu politikalarda iki metod uygulanmaktadır. Birinci metod, maliyetlerin “kirleten öder” prensibine uygun şekilde kirletene ödettilmesidir. Kirleten öder ilkesi, önceden mali bir ilke olarak ortaya çıkmasına rağmen giderek hukuki özellik kazanmıştır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü’nün (OECD) açıklamalarında mali sistemde çevresel maliyetlerin karar alma sürecine dahil edilerek elverişli göstergeleri yerleştirmeyi amaçladığı vurgulanmıştır (Turgut, 2009). İkinci metod ise çevresel kirlenmenin yetkili teşkilatlarca denetlenmesidir (Ertürk, 2009). Bu metotta teknolojiye faydalanılarak üretim süreçlerinin çevre üzerindeki olumsuz etkileri azaltılmaya çalışılmaktadır (Keleş ve Hamamcı, 2005).

2.4.2.2. Önleyici Politikalar: Çevre kirliliği oluşmadan ortaya konan politikalara önleyici politikalar denilmektedir. Önleyici politikaların maliyeti onarımcı politikalar kadar yüksek değildir (Keleş ve Hamamcı, 2005). Önleyici politikalarda uzun dönemli sosyal ve mali faydalar oluşmaktadır. Atıklarda geri dönüşüm sisteminin yaygınlaştırılması, toplu taşımanın kullanılması ve enerji tasarrufu metodlarının çeşitlendirilmesi örnek olarak verilebilir. Türkiye’de çevre politikaları onarımcı ve önleyici stratejiler içermektedir. Önleyici politikalar uzun dönemli, onarımcı politikalar kısa dönemli toplumsal ve ekonomik fayda sağlamaktadır (Yıldız ve ark., 2005).

2.4.3. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Çevre Politikaları

Osmanlı İmparatorluğunda çevre sorunları Avrupa devletlerine göre daha az yaşanmıştır. 18. yüzyılda çevre politikası olarak imar çalışmaları yapılmıştır. 1848 yılında yayımlanan Ebniye Nizamnamesi ile imar planı ile ilgili ilk düzenlemeler yapılmıştır. Ebniye kanunu Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk imar kanunu olup; belediyelerin açılması yolların haritasını yaptırmaları ve bunun halka ilanı zorunlu kılınmıştır. Fakat bu düzenleme yalnızca İstanbul’da yapılmıştır. (Görmez, 2010).

II. Abdülhamit, II. Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde hazırlanan gemilerin yol açtığı kirliliğin önlenmesi, ormanların, hava kalitesinin, su kaynaklarının korunması, Fatih Sultan Mehmet zamanında Haliç’in yeşil alanların korunması ve temizlik kuralları gibi konularda yapılan önemli düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır (Bozkurt, 2012).

2.4.4. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Çevre Politikaları

642 Sayılı kanun ile Cumhuriyet sonrası çevreye ilişkin hükümler içeren ilk düzenlemeler yapılmıştır. Bu kanunla yapılan düzenlemeler, 1930 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu, 1933 yılında 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu yürürlüğe girmiştir (Görmez, 2010).

1580 sayılı Belediye Kanunu ile umuma açık yerlerin temizliğine bakmak, salgın ve bulaşıcı hastalıkları engellemek olarak düzenlenmiştir (Bozkurt, 2012). Belediye Kanunu ile şimdiki belediye hizmetlerinin örgütlenmesi sağlanmıştır. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunuyla belediyelere sağlıkla ilgili görevler verilerek sular hakkında düzenlemeler yapılmıştır. 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu ile şehir planlaması yapmak zorunlu olmuştur. Bu kanun 1984 yılında 3194 sayılı İmar Kanunu ile kaldırılmıştır (Görmez, 2010).

1960 yılında sanayileşme olmadığından çevre siyasi iktidarların öncelikli meselesi olamamıştır. 1971 yılında Su Ürünleri Kanunu ile zararlı maddelerle avlanma yasağı getirilmiştir. Aynı zamanda bu kanun ile sulara zararlı madde dökülmesi, trolle balık avlama yasaklanmış, yasaklara uymayanlara cezalar getirilmiştir (Görmez, 2010).

1972 yılında BM Stockholm Konferansı ile uluslararası anlamda çevreye önem verilmiş ancak Türkiye’de çevre 1980 yılına kadar kalkınma ve gelişmeden daha önemli bir kavram olamamıştır.

1980 yılında çevre hakkıyla ilgili hükme anayasada değinilerek Çevre Kanunu düzenlenmiştir. 2000 yılında AB üyelik ve uyum çabaları sonucunda çevre ile ilgili bazı düzenlemeler yapılmıştır.

1963-1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, ulusal tasarrufu arttırarak iktisadi ve toplumsal gelişmeyi hedeflemiştir (Kalkınma Planları I. BYKP, 1963-1967).

1968-1972 yıllarını kapsayan İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, iktisadi önceliklerin ağırlıkta olduğu bir plandır. Ekonomik gelişmeyle bağlantılı konular ele alınmış, çevreyle ilgili politika belirlenmemiştir (Kalkınma Planları II. BYKP, 1968-1972).

1973-1977 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, çevre kirliliğinin nedenleri anlatılmış ve önleme konusunda politikalar oluşturulmuştur. Kalkınmanın çevre sorunlarından daha önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu planda halk eğitiminin önemi vurgulanarak çevre bilincinin arttırılmasının gerektiğine işaret edilmiştir (Kalkınma Planları III. BYKP, 1973-1977). Planda sanayi tesislerinin oluşturacağı kirliliğin önceden tespit edilerek önlem alınmasının önemi vurgulanmıştır. Aynı zamanda çevre kirliliğinin envanterinin oluşturulması, tarım ilaçları ve su kirliliğinin azaltılması ve hava kirliliğinin önlenmesi planın ilkeleri arasında yer almaktadır (Keleş ve Hamamcı, 2005).

1979-1983 yıllarını kapsayan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, çevrenin tahribi ile ilgili sorunlar yer almaktadır. Çevre kirliliği oluşmadan önce önlem alınmasının gerekliliği ve sivil toplum kuruluşlarının etkinlerinin önemi vurgulanmıştır (Kalkınma Planları IV. BYKP, 1979-1983).

1985- 1989 yıllarını kapsayan Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, çevrenin temizliği için yapılması gerekenlere yer verilmiştir. Bu planda sadece çevre kirliliğinin giderilmesi değil aynı zamanda doğal kaynaklardan gelecek nesillerin de faydalanabilmesi için kullanılması ve korunmasının önemi tespit edilmiştir. Bu plan döneminde Brundtland Raporu (Ortak Geleceğimiz) ile gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılamasına olanak verecek şekilde bugünün ihtiyaçlarının karşılanması olarak tanımlanan “sürdürülebilir kalkınma” anlayışını tüm dünyaya yaymak hedeflenmiştir (Çetin, 2006). Planda Çevre

sorunlarının önlenmesi ve çevrenin en iyi şekilde korunması gerektiğine vurgu yapılmış, ekolojik dengenin ve temiz çevrenin önemine işaret edilmiştir (Kalkınma Planları V. BYKP, 1985-1989).

1990–1994 yıllarını kapsayan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın ana ilkesi, gelişmeyi sağlayarak, insan sağlığını ve çevreyi korumak, gelecek kuşaklara sağlıklı bir çevre bırakmaktır. Sürdürülebilir kalkınmanın temel ilke olarak benimsendiği planda çevre kirliliği ortaya çıkmadan önce önlemlerin alınmasının önemi ifade edilmiştir (Kalkınma Planları VI. BYKP, 1990-1994). Planda, kimyevi maddelerin çevreye zarar vermeden kullanılması, atık depolama tesislerinde işletme kurallarının önemi vurgulanmıştır (Keleş ve Hamamcı, 2005).

1996–2000 yıllarını kapsayan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda çevreyle ilgili birden fazla kuruluşun yetkili olması, koordinasyon ve işbirliği konusunda yaşanan sorunların hizmetin etkili bir şekilde yerine getirilmesini güçleştirdiği vurgulanmıştır. (Kalkınma Planları VII. BYKP, 1996-2000). Türkiye’de çevre sorunlarının çözümünde Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı (UÇEP) etkili olmuştur. UÇEP’in stratejik amaçları ise kirliliğin azaltılması, sürdürülebilir çevresel uygulamaların desteklenmesi olarak sıralanabilir (Toprak, 2006). Yedinci planın getirdiği önlemlerle birlikte uygulanacak politikaların uluslararası standartlarla uyum içinde olması gerektiği vurgulanmıştır (Budak, 2000).

2001–2005 yıllarını kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, çevre sorunlarının çözümünde politikaların AB normlarına uygun olacak şekilde belirlenmesi ve ekonomik kalkınmayı sağlarken çevreyi korumanın önemi vurgulanmıştır (Görmez, 2010). ÇED’in önemi ve yatırımlarda çevreyi kirletmeyen teknolojilerin kullanılması gibi önlemler yer almıştır (Keleş ve Hamamcı, 2005). Ayrıca uzun vadede çevre sorunlarının çözümünün AB standartlarının dikkate alınması süreciyle gerçekleştirileceği belirtilmiştir (Kalkınma Planları VIII. BYKP, 2001-2005).

2007–2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, AB uyum sürecinde en güncel politikaların yer aldığı plandır. Türkiye’nin geleceğe yönelik kalkınma stratejisi ve belirleyeceği politikaların AB’nin yasal, kurumsal ve mali düzeneklerine uyumlu olmasına dikkat edilerek yedi yıl için hazırlanmıştır. Bu planla birlikte çevre ile ilgilenen kurumlar arasındaki yetki çatışmasının giderilmesi hedeflenmiştir (Talu, 2006). Planda bütün işletmelerin üretim ve tüketim aşamalarında “kirleten ve kullanan öder” unsurunun etkin bir şekilde kullanılması öngörülmüştür. Çevresel altyapı için yapılacak yatırımlarda “ölçek ekonomisinin” sağlayacağı olanaklardan faydalanmak için yerel idareler arasındaki işbirliği

ve eşgüdümün geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır (Kalkınma Planları IX. BYKP, 2007-2013).

2.4.5. Türkiye’de Çevre Politikalarının Yasal Dayanakları

“2872 sayılı Çevre Kanuna kaynaklık eden 56.maddede Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir” denilmektedir. Aynı zamanda “Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesine önlemek devletin ve vatandaşların görevidir” (T.C. Anayasası, 1982).

Teknik ve bilimsel ilerlemenin neden olduğu tehlikelere karşı, bugünün insanının ve aynı zamanda gelecek kuşakların da korunması amacıyla BM İnsan Hakları tarafından çevre düzenleme konusu yapılmıştır (Kaboğlu, 1996).

Anayasa’daki; Toprak Mülkiyeti, Kıyılardan Yararlanma, Konut Hakkı, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması, Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi başlıklı maddeler de çevreyi koruyucu hükümler içermektedir.

“Kıyılardan yararlanma başlığını taşıyan 43. madde de Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir hükmü yer almaktadır. Toprak Mülkiyeti başlığını taşıyan 44. maddeye göre; Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önleme ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gereken tedbirleri alır (T.C. Anayasası, 1982). Bu madde devlete toprağın korunması vazifesini vermektedir. 45. madde ise, devlete tarım arazileri ve meraların amaç dışı kullanılması ve tahribini önleme... görevini vermektedir. Konut Hakkı başlıklı 57. maddeye göre devlet şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler” (T.C. Anayasası, 1982).

Bu madde ile devlet konut ve kentleşme politikalarını, çevre politikalarını göz önünde bulundurarak belirleyecektir. Anayasanın 63. maddesi ile devlet, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını için destekleyici önlemler almıştır (Görmez, 2010).

2.4.5.1. Çevre Kanunu

“Çevre kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır” (Çevre Kanunu, 1983).

Kanun da çevre kirliliğinin önlenmesi için öngörülen ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

“a) Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdür,

b) Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar,

c) Arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetirler,

d) Yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilir,

e) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılması amacıyla atık oluşumunu kaynağında azaltan ve atıkların geri kazanılmasını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması esastır,

f) Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamalar kirleten veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanır. Kirletenin kirlenmeyi veya bozulmayı durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirletenden tahsil edilir,

g) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi için uyulması zorunlu standartlar ile vergi, harç, katılma payı, yenilenebilir enerji kaynaklarının ve temiz teknolojilerin teşviki, geri kazanım katılım payı, plastik poşet ve plastik ambalaj kullanımının azaltılması, depozito uygulaması, emisyon ücreti, kirlenme bedeli ve kirliliğin önlenmesine yönelik teminat alınması ve karbon ticareti gibi piyasaya dayalı mekanizmalar ile ekonomik araçlar ve teşvikler kullanılır.

h) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre sorunlarının çözümüne yönelik gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır” (Çevre Kanunu, 1983).

Kanunun 8.maddesi “Çevre Korunmasına İlişkin Önlemler ve Yasaklar başlığı altında kirlenme yasağı şu şekilde açıklanmıştır; Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Ayrıca kanunun 13.maddesinde tehlikeli atıkların tanımı ile tehlikeli atıkların oluşum aşamasından itibaren toplanması, ayrılması, geçici ve ara depolanması, geri kazanılması, yeniden kullanılması, taşınması, bertarafı, bertaraf sonrası kontrolü, ambalajlanması, denetimi ve atık yönetim plânlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça yayımlanacak yönetmelikle belirlenir” denilmektedir. Kanunun 14. maddesinde ise kişilerin huzur ve sükûnunu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü oluşturulması yasaklanmıştır” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun “Kirlenenin Sorumluluğu başlıklı 28.maddesi kirlenen öder ilkesini düzenlemekte “Çevreyi kirlenenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar” ifadesi yer almaktadır. “Kirlenenin, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır”. Kanunun 29. maddesinde, “atıkların kaynağında ayrı biriktirilmesi ve toplanması amacıyla sıfır atık yönetim sistemini kuran ve uygulayan belediyelere, il özel idarelerine, kurum, kuruluş ve işletmelere Bakanlıkça teşvik uygulaması yapılır denilmektedir. Bu Kanunda belirlenen cezalara neden olan fiilleri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, verilen süre içinde söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu maddede yazılı teşvik tedbirlerinden yararlanamazlar ve daha önce kendileri ile ilgili olarak uygulanmakta olan teşvik tedbirleri durdurulur” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun ek 2. maddesinde, faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek kurum, kuruluş ve işletmeler çevre yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın almakla yükümlüdürler” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun ek 4. maddesinde, motorlu taşıt sahipleri, egzoz emisyonlarının yönetmelikle belirlenen standartlara uygunluğunu belgelemek üzere egzoz emisyon ölçümü yaptırmak zorundadırlar” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun ek 6. maddesinde, hava kalitesinin korunması ve hava kirliliğinin önlenmesi için, ulusal enerji kaynakları öncelikli olmak üzere, Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun temiz, kaliteli yakıtların ve yakma sistemlerinin üretilmesi ve kullanılması zorunludur” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun ek 13. maddesinde, kaynakların verimli yönetimi ve plastik poşetlerden kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla plastik poşetler satış noktalarında kullanıcıya veya tüketiciye ücret karşılığı verilir” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun 10. maddesine göre gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez” (Çevre Kanunu, 1983).

“Kanunun 30. maddesi bilgi edinme ve başvuru hakkına göre çevreyi kirleten ya da haberdar olan herkes, ilgili yönetimlere başvurarak o etkinlikle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını talep edebilir” denilmektedir (Çevre Kanunu, 1983). Kanunun 9.maddesine göre “Çevrenin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin geliştirilmesi amacıyla, okul öncesi eğitimden başlanarak Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarının öğretim programlarında çevre ile ilgili konulara yer verilmesi esastır. Yaygın eğitime yönelik olarak, radyo ve televizyon programlarında da çevrenin önemine ve çevre bilincinin geliştirilmesine yönelik programlara yer verilmesi esastır. Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu ile özel televizyon kanallarına ait televizyon programlarında ayda en az iki saat, özel radyo kanallarının programlarında ise ayda en az yarım saat eğitici yayınların yapılması zorunludur. Bu yayınların %20’sinin izlenme ve dinlenme oranı en yüksek saatlerde yapılması esastır” (Çevre Kanunu, 1983).

2.4.5.2. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

“Kanunun amacı Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve kararlarını alarak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmek olarak ifade edilmiştir” (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 1983).

2.4.5.3. Kıyı Kanunu

“3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun amacı; deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek korumaktır”. “Kanun ile kıyılarda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunluluğu getirilmiştir. Sahil şeritlerinde yapılacak yapıların kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabileceği ve yaklaşma mesafesi ile kıyı kenar çizgisi arasında kalan

alanların, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenmek için kullanılmak üzere düzenlenebileceği hükme bağlanmıştır” (Kıyı Kanunu, 1990).

2.4.5.4. Milli Parklar Kanunu

“1983 yılında yürürlüğe giren 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun amacı, milli park, tabiat parkı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özelliği bozulmadan korunmasına ilişkin esasları düzenlemektir” (Milli Parklar Kanunu, 1983).

2.4.5.5. İmar Kanunu

“Yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiştir”. İmar kanununda, çevre politikasının amaçlarına yönelik maddeler yer almaktadır. Örneğin kanunun 34.maddesi, “İnşaatı devam eden ve bahçelerin ağaçlandırılması sırasında yolun, tesislerin tahrip olunmaması, taşıt ve yayaların gidiş ve gelişinin zorlaştırılmaması, yapı, yol sınırına üç metre ve daha az mesafede yapıldığı takdirde her türlü tehlikeyi önleyecek şekilde yapı önünün tahta perde veya münasip malzeme ile kapatılması ve geceleri aydınlatılması, mecburidir” (İmar Kanunu, 1985). Bu maddeler ile şehirlerde çevre düzeninin ve çevre sağlığının önemi vurgulanmaktadır.

2.4.5.6. Çevre İle İlgili Yönetmelikler

“Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nin amacı; Türkiye’deki su kaynaklarının ve kalitesinin korunmasını, en iyi şekilde kullanımlarının sağlanmasını ve su kirlenmesinin önlenmesini sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek üzere, gerekli düzenlemeleri yapmaktır. Kıyı ve deniz kirlenmesinin önlenmesi, yer altı sularının korunması, atık su tesisleri, bu tesislerdeki boşaltımlarla ilgili ilke, izin, esaslar ve su kirlenmesinin ülke çapında yayılmasının önlenmesi amacıyla sürdürülecek politikalarla ilgili düzenlemelere yer verilmiştir” (Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği, 2004).

“Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği’nin amacı; hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki zararlı etkilerini önlemek için hava kalitesi hedeflerini oluşturmak ve kriterleri esas alarak hava kalitesini değerlendirmek, hava kalitesinin iyi olduğu yerlerde mevcut durumu korumak ve diğer durumlarda iyileştirmek, hava kalitesi ile ilgili yeterli bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamaktır” (Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, 2008)

“Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nin amacı; çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sağlığının bozulmaması için gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır” (Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, 2010).

Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliği’nin amacı; atıkların düzenli depolama yöntemi ile bertarafı sürecinde;

a) “Oluşabilecek sızıntı sularının ve depo gazlarının toprak, hava, yeraltı suları ve yüzeysel suların üzerindeki olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilerek çevre kirliliğinin önlenmesine,

b) Atıkların türüne göre uygun depo tabanı teknik tasarımlarının yapılması ve düzenli depolama tesislerinin inşa edilmesine,

c) Düzenli depolama tesislerine atık kabulü işlemlerine,

d) Mevcut düzenli depolama tesislerinin ıslahı, kapatılması ve kapatma sonrası bakım süreçlerine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları belirlemektir” (Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, 2010).

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’ nin amacı;

“a) Çevresel açıdan belirli ölçütlere, temel şart ve özelliklere sahip ambalajların üretimine,

b) Ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, önlenemeyen ambalaj atıklarının tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yolu ile bertaraf edilecek miktarının azaltılmasına,

c) Ambalaj atıklarının çevreye zarar verecek şekilde doğrudan ve dolaylı olarak alıcı ortama verilmesinin önlenmesine,

ç) Ambalaj atıklarının belirli bir yönetim sistemi içinde kaynağında ayrı toplanması, taşınması, ayrılmasına ilişkin teknik ve idari standartların oluşturulmasına yönelik prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esasları belirlemektir” (Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 2017).

Yüksek Çevre Kurulu ve Mahalli Çevre Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin amacı, “Yüksek Çevre Kurulu, Çevre Teknik Komitesi ve Mahalli Çevre Kurullarının kuruluşu, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir”.

“Yüksek Çevre Kurulu, Başbakanın başkanlığında, Başbakanın bulunmadığı zamanlarda Çevre ve Şehircilik Bakanının Başkanlığında; Başbakanın belirleyeceği sayıda bakan ile Bakanlık Müsteşarından oluşur”. Yüksek Çevre Kurulunun görevleri şunlardır:

a) “Etkin bir çevre yönetiminin sağlanması için hedef, politika ve strateji belirlemek,

b) Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde ekonomik kararlara çevre boyutunun dahil edilmesine imkân veren hukukî ve idarî tedbirleri belirlemek,

c) Birden fazla bakanlık ve kuruluşu ilgilendiren çevre konularına ilişkin uyuşmazlıklarda nihai kararı vermek” (Yüksek Çevre Kurulu ve Mahalli Çevre Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik, 2013).

“Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği’nin amacı, “Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir” (Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği, 2014).

2.5. Kurumsal Düzeyde Çevre

Türkiye’de çevre konusunda ilk kurumsallaşma 1978 yılında kurulan Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı ile meydana gelmiştir. Müsteşarlık çevreyle ilgili politika yürütmek ve denetlemek ile görevlendirilmiştir. 1991 yılında çıkarılan kanun hükmündeki kararname ile çevreden sorumlu ilk bakanlık olan Çevre Bakanlığı kurulmuştur. Daha sonra Çevre Bakanlığı Orman Bakanlığı ile birleşerek 8 Haziran 2011 yılında Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur. 4 Temmuz 2011 tarihinde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (644 sayılı KHK) ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı (645 sayılı KHK) kurulmuştur. Buna göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın bazı görevleri 644 sayılı KHK’ da şöyle belirlenmiştir;

- “Çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek.
- Çevrenin korunması, kirliliğinin önlenmesine yönelik politikalar tespit etmek, ölçütler geliştirmek; bu çerçevede eğitim, araştırma, eylem planları ve kirlilik haritalarını oluşturmak, uygulama esaslarını tespit etmek.
- Faaliyetleri sonucu alıcı ortamlarda kirlilik oluşturan tesislerin, çevresel etkilerini değerlendirmek; alıcı ortamlar ile ilgili ölçüm çalışmalarını yapmak; tesisleri izlemek, denetlemek ve gürültünün kontrol edilmesini sağlamak.
- Kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek.
- İmar mevzuatına aykırı yapıların dönüşüm projelerini ve uygulamalarını yapmak.
- Küresel iklim değişikliği ve bununla ilgili gerekli tedbirlerin alınması için plan ve politikaları belirlemektir” (KHK 644 sayılı, 2011).

2.6. Çevre Politikaları ve Yerel Yönetimler

Çevre sorunlarının yerel olması nedeniyle çözümün de yerel önlemlerle giderilmesi gerekmektedir. Atık ve görüntü kirliliği, hava kirliliği, su kirliliği vb. sorunlar ülkelerin çevre sorunlarını tanımlar. Yerel halkın ihtiyaçları karşılanırken aynı zamanda oluşan kirlilikle mücadele yerel yönetim birimlerinin çevre politikaları konusunda ne derece hassas olduklarını, faaliyetlerini yönlendiren düzenlemelere ne ölçüde riayet ettiklerinin temel göstergesidir.

Merkezi yönetimler bir takım yasal düzenlemelerle yerel yönetimlerin görev alanlarını ve çevre sorunlarını önleme noktasında birtakım görevler yüklemektedir. Çevre politikaları değerlendirme, strateji, yönetim gibi birçok süreci kapsadığı için politikayı üretenler de uygulayanlarda bu sürecin en önemli aktörleri olmaktadır. Bir başka aktörü de yerel halk oluşturmaktadır. Çevre sorunlarının yerel yönetimler tarafından denetlenmesi ve çözülmesi gerçekçi ve merkezi yönetimdeki hantallığı ortadan kaldırmaya katkı sağlayacaktır (Kırımhan, 2005).

2.7. Sinop Belediyesi ve Çevre

Sinop, Karadeniz Bölgesi'nin ortasında Anadolu'nun en kuzeyinde Boztepe Burnu ve Yarımadası üzerinde kurulmuş bir kenttir. Sinop'un limanları; Gerze, Sinop iç ve dış limanları, Akliman, Sarıkum ve Ayancık limanlarıdır. Sinop ilinin Ayancık, Boyabat, Dikmen, Durağan, Erfelek, Gerze, Saraydüzü ve Türkeli ilçeleri bulunmaktadır. 46 mahalleden oluşan Sinop İli, 2018 yılı itibariyle 219.733 kişiden oluşmaktadır (Anonim, 2019).

Çizelge 2.7.1. Sinop İli (Merkez) İlçesi Nüfusu

Sinop İlinin Nüfusu	Kadın	Erkek	Toplam
	110.437	109.296	219.733
Sinop İli (Merkez) İlçesinin Nüfusu	32.688	31.856	64.544

Sinop, turizm açısından zengin potansiyel kaynaklara sahiptir. Doğal güzellikler ve tarihi eser yönünden oldukça zengindir. Zengin orman örtüsü Karadeniz'deki uzun kıyısı, doğal kumsalları, yaylaları, mesire yerleri Sinop İlinin başlıca güzellikleridir. Sinop İli sürekli göç veren bir il olduğu için doğasında ve çevresinde hiç bir bozulma olmamıştır. Sinop kalkınmada öncelikli iller arasındadır. Coğrafi konumu, topografyası, pazara uzaklığı, sermaye yetersizliği ve altyapının tamamlanmamış olması kalkınmasında olumsuz etkiler yaratmıştır. Sanayi sektörü tarım, orman, toprak, su ürünleri ve diğer kaynaklara bağlı olarak gelişme göstermiştir (Sinop Valiliği Sinop İl Özel İdaresi 2015-2019 Dönemi Stratejik Planı, 2014).

2017 Yılı Faaliyet Raporunda Sinop Belediyesinin 2017 mali yılına ait gider bütçesi (tahmini) 55.093.018,00 TL. gelir bütçesi 55.093.018,00 TL. olarak öngörülerek bütçe dengliği sağlanmıştır (Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018) .

Sinop Belediyesinin çevre ile ilgili tüm politikaları faaliyet raporlarında yer almaktadır; dolayısıyla çalışmamızın bu bölümünde, Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2017 Yılı Çevre Durum Raporu bize kaynaklık edecektir. Sinop Belediyesinin çevre ile ilgili faaliyetlerini yönlendiren ve belediyenin çevre politikalarına da kaynaklık eden ilgili kanuni düzenlemeler açıklanacaktır. Bu bağlamda oluşturulan çevre politikaları, arkasından da bu politikalar çerçevesinde düzenlenmiş faaliyet raporları ve çevre durum raporu karşılaştırması yapılarak değerlendirilecektir.

Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporunda; Sinop Belediyesi “sevgi ve saygıya dayalı, şeffaf bir yönetim anlayışı ile yeniliklere açık, kaliteli hizmet üreten, ticaret, kültür ve sosyal faaliyetleriyle insanların gelişimine katkı saylayan modern ve güvenli şehrini oluşturmak” ilkesini misyonları arasında kabul etmiştir (Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

Ayrıca; sağlık, eğitim, çevre, sosyal hizmet ve kültür hizmetleri ve projeleri ile halkın katılımını arttırmak, hizmetlerin aksatılmadan etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamaktır (Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporunda temel politika ve öncelikler başlığı altında çevre politikası olarak hizmetlerin etkin, verimli ve kaliteli biçimde yerine getirmektir (Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

2.7.1. Sinop Belediyesinin Çevre İle İlgili Faaliyetleri

- Kanalizasyon bacaları, terfi merkezleri ve parsellerin temizliği yapılmıştır.
- Eskiyen baca ve parsel kapakları değiştirilmiştir.
- Doğal gaz çalışmaları sırasında oluşan kanalizasyon arızalarının tamiratları yapılmıştır.
- Sakarya Caddesinin cephe kaplama ihalesi yapılmıştır.
- Sakarya Caddesinin peyzaj ve çevre düzenlemesi yapılmıştır.
- İncedayı Mahallesi, Meteoroloji ve 3 nolu sokakta asfalt çalışması yapılmıştır.
- Sinop İli Merkez İlçe Belediyesi sınırları içerisinde bulunan mahallelerde, cadde ve sokaklarda, kamu kurumlarında atıklar toplanmıştır. Yolların, pazaryerinin yıkanması ve kurban kesim yerlerinin temizliği sağlanmıştır. Mendereğin, sahillerin ve mezarlıkların temizliği yapılmıştır.
- Sivrisinek gibi haşerelere karşı ilaçlama çalışmaları yapılmış ve konteynırlar dezenfekte edilmiştir.
- Eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılarak kitapçıklar dağıtılmıştır. Orta öğretim ve daha üst düzey öğrenciler bilgilendirilmiş ve projelerinde destek olunmuştur.
- Parklarda bakım çalışması yapılmıştır.
- Caddelerde ve parklarda fidan, süs bitkisi dikimi, çim döşemesi yapılmıştır (Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

2.7.2. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar

Sinop İli Merkez ilçesinde hava kalitesinin kontrolü hususunda Mahalli Çevre Kurulu toplantısı yapılmış olup alınan kararlar (kaçak kömürlerin önüne geçilmesi, kullanılan kömür değerlerinin Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde yer alan değerlere uygun olması, ateşleyici belgesinin verilmesinin yaygınlaştırılması) doğrultusunda çalışmalar yapılmıştır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Sinop İli Merkez ilçesinde iki adet Hava Kalite İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Sinop İstasyonunda bağıl nem, sıcaklık, SO₂, PM₁₀, rüzgar yönü ve hızı, hava basıncı değerleri

sürekli ölçülmektedir. Sinop İlinde, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden egzoz emisyon ölçüm yetki belgesi almış sekiz adet istasyon bulunmaktadır. Bu istasyonlarda 2017 yılında toplam ölçüm yapılan araç sayısı 25782 olarak tespit edilmiştir (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Sinop İli Merkez İlçesinde kış aylarında ısınmadan kaynaklı hava kirliliği görülmektedir. Isınmadan kaynaklı hava kirliliğinin nedeni olarak kalorifer ateşleyicilerinin bilinçsizliği yer almaktadır. Aynı zamanda sanayi tesisleri ve egzoz emisyon ölçümünü yaptırmayan araçlar da hava kirliliğine neden olmaktadır. Sinop İli Merkez İlçesinde 2012 yılı itibari ile kcal değeri daha yüksek olan ithal kömür kullanılmaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

2.7.3. Gürültü Kirliliğinin Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar

Sinop İli Merkez İlçesinde eğlence yerleri sahil bandında, yazlık konut alanlarına yakın yerlerde bulunmaktadır. Bu nedenle eğlence yerlerinden kaynaklı gürültü şikayetleri artarak önemli bir çevre sorunu haline gelmiştir. Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü teknik personeli şikayetleri değerlendirerek Çevresel Gürültünün

Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'ne göre gereğini yapmaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

2.7.4. Su Kaynaklarının Kirliliği Konusunda Yapılan Çalışmalar

Su ürünleri işleme tesislerinde üretimleri sırasında oluşan atıkların alıcı ortama verilmesiyle su ve toprak kirliliği oluşmaktadır. Bu sanayi tesislerinin arıtma tesisi kurmaları konusunda gerekli çalışmalar yapılarak, arıtma tesisi kurmaları sağlanmıştır. Aynı zamanda evsel ve endüstriyel nitelikli atık su arıtma tesislerinin, Su Kirliliği ve Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun işletilmesi için sanayi kuruluşları denetlenmektedir.

Sinop İli Merkez İlçesinde Aklıman Atık Su Arıtma Tesisi ile Kuzey ve Güney Derin Deniz Deşarjı Tesisi yapım aşamasında olduğundan faaliyette olan arıtma tesisi bulunmamaktadır. Gıda sanayilerinin atıkları, evsel atık sular, katı atıklar, balıkçılık faaliyetleri sonucu oluşan atıklar, deniz araçlarının oluşturduğu kirlilik ve tarımsal faaliyetler sonucu oluşan atıklar akarsu ve deniz kirliliğine neden olmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin verilerine göre, 1994 yılından bu yana yıllık ortalama 2600000 m³ denize ve 1800000 m³ akarsulara evsel atık su deşarj edilmektedir. Kişi başına ortalama günlük 125 m³ evsel atık su deşarj edilmektedir. Sinop İli Merkez Belediyesinin düzenli depolama sahası

bulunmaktadır. Ayrıca bir adet içme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

2.7.5. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atık Suları Konusunda Yapılan Çalışmalar

Evsel nitelikli atıkların düzenli depolanması amacıyla Sinop İli Merkez İlçesi, Hacıoğlu Köyü Meşadağı Mevkiinde “Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisleri” kurulmuştur. Tesiste sızıntı suları drenajlar ile toplama havuzlarına gelerek çöp sızıntı suyu arıtma tesisinden alınan çöp suyu arıtıldıktan sonra yaklaşık 18 km mesafede yer alan Sinop Belediyesi kanalizasyon hattına deşarj edilmektedir. Katı Atık Tesisinde örnek numuneler ile yüzey suyu analizleri ve sızıntı suyu analizleri yapılarak sonuçlar Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne bildirilmektedir. Atık suların geri kazanımı yapılmamakta olup, dereye deşarj edilmektedir (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

2.7.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü Konusunda Yapılan Çalışmalar

Toprağın kirliliğinin önlenmesi, sektörlerin tespit edilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleyen “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında Kirlenmiş Sahalar İzleme ve Değerlendirme Komisyonu oluşturulmuştur. Sinop İli Merkez İlçesinde noktasal kaynaklı kirlilik bulunmamaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

2.7.7. Katı Atıkların Biriktirilmesi, Toplanması, Taşınması ve Aktarılması Konusunda Yapılan Çalışmalar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen “Katı Atık Ana Planı” projesi kapsamında Sinop İli tek birlik çatısı altında birleşerek *Sinop Sahil Belediyeleri Birliği* adını almıştır. Evsel nitelikli atıklar günlük olarak depolama alanına getirilmektedir. Sinop İli Merkez İlçesinin jeolojik yapısı sebebi ile hafriyat toprağının depolanacağı bir alan bulunmamaktadır. Sinop İli Merkez Lala Köyü 103 ada 30 nolu parselin depolama alanı olarak belirlenmiş olup, izin alınmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Erfelek Belediyesine ait hafriyat döküm sahası geçici döküm alanı olarak kullanılmaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Sinop İli Merkez İlçesinde ambalaj atığı konusunda Toplama Ayırma Tesisleri (TAT) ve Geri Dönüşüm Tesisleri (GDT) lisansı almış firma olmadığından Sinop Belediyesi olarak ambalaj

atığı yönetimi konusunda; Merkezi Samsun İlinde bulunan “Göze Hurdacılık Atık Toplama ve Geri Dönüşüm San. ve Tic.Ltd.Şti.” ile anlaşma yapılmış ve Ambalaj Atık Yönetim Planı hazırlanmıştır. Ambalaj atığı, dokuz mahallede pazar günleri hariç iki adet araç ile mekan içleri ve kumbaralardan toplama yapılmaktadır. Sanayi Bölgesi Topçular Mevkiinde ambalaj atık aktarma merkezi bulunmaktadır. Biriktirilen ambalaj atıkları Samsun’daki tesise haftada üç gün gönderilmektedir. 2017 yılında geri kazanılması planlanan geri kazanım oranı %54’tür (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Sinop İli Merkez İlçesinde tehlikeli atık üreten sanayi tesisleri saptanarak atıkların lisanslı taşıma firmalarıyla geri dönüşüm tesislerine gönderilmesi sağlanmaktadır. Sinop İli (Merkez) İlçesinde tehlikeli atık geri dönüşüm tesisi bulunmamaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Bitkisel atık yağların bertaraf veya geri kazanımı konusunda Sinop İli (Merkez) İlçesinde lisanslı işletme bulunmamaktadır. Ancak bu konuda çalışmalar devam etmektedir (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Tehlikesiz atıkların geri kazanımı amacıyla Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanarak 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Sinop İlinde 4 adet tehlikesiz atık toplama ayırma belgesine sahip 4 adet işletme bulunmaktadır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

Hastane ve benzeri sağlık kuruluşlarında oluşan tıbbi atıkların diğer evsel atıklardan ayrı olarak toplanmasını ve bertaraf edilmesi esasları Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği”nde belirtilmiştir. Sinop İli (Merkez) İlçesinde tıbbi atık sterilizasyon tesisi bulunmamaktadır. Tıbbi Atık Yönetimi ile ilgili Giresun İlinde faaliyet gösteren “Aysis Atık Yönetim Sistemleri A.Ş.” ile 01.11.2017 - 31.12.2020 tarihlerini kapsayan protokol imzalanmıştır (Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın alanı ve örnekleme, veri toplama yöntemi, güvenilirlik testi, verilerin analizi anlatılmaktadır.

3.1. Araştırma Alanı ve Örneklem

Araştırmanın alanını, Sinop İli (Merkez) Belediyesi sınırları içinde ikamet eden 18 yaş ve üzerindeki hane halkı oluşturmaktadır. Böylece 64 bin 544 kişi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Ada, Zeytinlik, Camikebir, İncedayı, Kaleyazısı, Kefevi, Meydankapı, Yeni Mahalle olmak üzere sekiz mahallede ikamet eden 18 yaş ve üzeri hane halkı oluşturmaktadır.

Araştırmanın alanının yaş sınırının 18 ve üzeri olarak belirlenmesinin nedeni “bir bireyin kanunen seçimlerde oy kullanabilmesi için en az 18 yaşında olması” şartı ile ilgilidir. Böylece alınan yönetsel kararların ve yapılan uygulamaların etkilerinin daha doğru değerlendirilebilmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde yapılan değerlendirmenin belirli bir bilinç düzeyine sahip bireylerden aktarılan bilgilerle daha sağlıklı sonuçlar ortaya koyulacağı varsayılmıştır.

Araştırmanın alanı belirlendikten sonra kitlenin sayıca çok olması nedeniyle örnekleme yöntemine başvurmak zorunlu olmuştur. Basit tesadüfî örnekleme yöntemi kullanılarak, araştırma alanını oluşturan Sinop İlinden (Merkez) sekiz mahalle seçilmiş, bu mahallelerde ikamet eden 400 vatandaşa anket uygulanmıştır. Hata oluşturan ve geri dönmeyen 17 soru kâğıdı değerlendirmeye alınmayarak 383 vatandaşın cevapları doğrultusunda araştırma tamamlanmıştır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada değerlendirilecek verilerin toplanabilmesi amacıyla, bu araştırma için özel olarak 22 başlıkta toplam 43 sorudan oluşan bir soru kâğıdı kullanılmıştır (Ek 1). Anketin oluşturulmasında, Çetin (2012)’in “Türkiye’de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi: Çankaya Belediyesi Örneği” isimli çalışmasından yararlanılmıştır. Soru kâğıdı hazırlanırken, soruların araştırılmakta olan varsayımlarla doğrudan ilişkili olmasına özen gösterilmiştir. Sorular Sinop İli (Merkez) Belediyesinin çevre ile ilgili faaliyetlerinin

araştırılması, belediyenin faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgelerin incelenmesi, belediye yetkilileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda belirlenmiştir.

Başlangıçta katılımcıların bireysel özelliklerine (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir durumu) ilişkin sorular bulunmakta, devamında ise belediyenin birtakım kanunlar doğrultusunda oluşturduğu çevre ile ilgili çalışmaların etkinliğine yönelik sorular izlemektedir.

Katılımcılara sunulan 400 anketten, 17 tanesi uygun anket girişi yapılmadığından analiz kapsamına alınmamıştır. Sonuç olarak 383 anket analize dâhil edilmiş ve işlem yapılmaya uygun bulunmuştur. Likert ölçeğine göre 5 şıklı sorular sorulmuştur. Sinop İli (Merkez) de ikamet eden vatandaşlarla yapılan yüz yüze görüşmelerle hata oranları azaltılmaya, anketten en doğru sonucu çıkarma oranı yükseltilmeye çalışılmıştır.

SPSS 22.0 programında yapılan analiz sonucunda araştırmada kullanılan ölçeğin Cronbach Alfa (α) değeri 0,80-1,00 (0,903) arasında olduğundan ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir (Kayış, 2009).

16 Ocak 2018’de başlayan anket çalışması 26 Şubat 2018 tarihinde sonlandırılmıştır. Araştırmada zaman, emek ve maliyet faktörleri kısıtlayıcı olmuştur. Sinop İlinde (Merkez) katılımcılara mesai saatlerinde ulaşmakta güçlükler yaşanmıştır. Ayrıca vatandaşların anketi yapmakta kararsız davranmaları araştırma sürecini güçleştirmiştir.

4.BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Demografik Bulgular

4.1.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan katılımcıların %41,8'inin kadın; %58,2'inin ise erkek olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.1.1 Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	160	41,8
Erkek	223	58,2
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Çizelge 4.1.2'de katılımcıların yaş değişkenleri incelendiğinde, katılımcıların % 19,4'ünün 18-24 yaş grubunda; %56,5'inin 25-44 yaş grubunda; %18,3'ünün 45-64 yaş grubunda; %5,8'inin ise 65 yaş ve üzeri yaş grubunda oldukları saptanmıştır.

Çizelge 4.1.2 Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	N	%
18-24 yaş	74	19,4
25-44 yaş	216	56,5
45-64 yaş	70	18,3
65 ve üzeri	22	5,8
Boş	1	0
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı

Çizelge 4.1.3'te katılımcıların %31,85'inin bekar; %68,15'inin ise evli olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.1.3 Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı

Medeni Durum	N	%
Bekâr	122	31,85
Evli	261	68,15
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.4. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Dağılımı

Çizelge 4.1.4 incelendiğinde, katılımcıların %23,8'i 1600 TL den az; %36'sı 1600 TL-3000 TL arasında; %17,5'i 3000 TL-4400 TL; %9,1'i 4400 TL- 5800 TL; %13, 6'sı 5800TL ve üzerinde aylık ortalama gelire sahip olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.1.4 Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Değişkenine Göre Dağılımı

Gelir	N	%
1600 TL'den az	91	23,8
1600 TL-3000 TL	138	36
3000 TL-4400 TL	67	17,5
4400 TL-5800 TL	35	9,1
5800 TL ve üzeri	52	13,6
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.5. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları

Çizelge 4.1.5 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların %13'nün ilköğretim mezunu olduğu; %33,7'inin lise mezunu olduğu; %17,5'inin önlisans mezunu olduğu; %23,8'inin lisans mezunu olduğu ve %12'inin ise lisansüstü eğitimi almış olduğu saptanmaktadır. Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.1.5. Katılımcıların Eğitim Değişkenine Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	N	%
İlköğretim	50	13
Lise	129	33,7
Önlisans	67	17,5
Lisans	91	23,8
Lisansüstü	46	12
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.6. Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılımı

Çizelge 4.1.6 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların %22,3'ünün memur; %29,6'sının işçi; %12'inin serbest meslek; %8,6'nın emekli; %7,6'nın öğrenci; %2,6'nın ev hanımı; %17,30'nun ise diğer meslek gruplarına dahil olduğu saptanmıştır. Ayrıca katılımcıların meslek değişkenine göre dağılımda işçi ve memur meslek gruplarına mensup olanların oranının diğerlerinden fazla olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.1.6 Katılımcıların Meslek Değişkenine Göre Dağılımları

Meslek	N	%
Memur	85	22,3
İşçi	113	29,6
Serbest Meslek	46	12
Emekli	33	8,6
Öğrenci	29	7,6
Ev Hanımı	10	2,6
Diğer	67	17,30
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.1.7. Katılımcıların Sinop İli (Merkez) Belediyesi Sınırları İçinde İkamet Ettikleri Süreye Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan katılımcıların, Sinop İli (Merkez) Belediyesi sınırları içinde ikamet ettikleri süreye göre dağılımları incelendiğinde %3,9'unun 0-1 yıl; %10,7'sinin 2-4 yıl; %10,2'inin 5-7 yıl; %9,4'ünün 8-10 yıl ve %65,8'inin ise 11 yıl ve üzerinde Sinop İli (Merkez) Belediyesi sınırları içerisinde ikamet ettiği saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların yarısının Sinop İli (Merkez) Belediyesi sınırları içinde 11 yıldan fazla ikamet ettikleri görülmektedir.

Çizelge 4.1.7 Katılımcıların Sinop İli (Merkez) Belediyesi Sınırları İçinde İkamet Ettikleri Süreye Göre Dağılımı

İkamet Süresi	N	%
0-1 yıl	15	3,9
2-4 yıl	41	10,7
5-7 yıl	39	10,2
8-10 yıl	36	9,4
11 yıl ve üzeri	252	65,8
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2. Araştırma Soruları İle İlgili Bulgular

4.2.1. Katılımcıların “Çöp ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.1 incelendiğinde, “Çöp ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur” maddesine katılımcıların, %5,74'ü kesinlikle katılmamakta; %5,22'si katılmamakta; %7,84'ü çok az katılmakta; %10,44'ü az katılmakta; %70,76'sı kesinlikle

katılmakta olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %70,76’sına göre, çöp ve katı atıkların önemli bir çevre sorunu oluşturduğu görölmektedir.

Çizelge 4.2.1 Katılımcıların “Çöp ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,74
Katılmıyorum	20	5,22
Çok Az Katılıyorum	30	7,84
Az Katılıyorum	40	10,44
Kesinlikle Katılıyorum	271	70,76
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.2. Katılımcıların “Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.2 incelendiğinde, “Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur” maddesine katılımcıların, %5,48’i kesinlikle katılmamakta; %4,44’ü katılmamakta; %6,53’ü çok az katılmakta; %12,53’ü az katılmakta; %71,02’si kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %71,02’sine göre çevreye aykırı yapılaşma ve görüntü kirliliği önemli bir çevre sorunu olarak algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.2 Katılımcıların “Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	21	5,48
Katılmıyorum	17	4,44
Çok Az Katılıyorum	25	6,53
Az Katılıyorum	48	12,53
Kesinlikle Katılıyorum	272	71,02
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.3. Katılımcıların “Su ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.3 incelendiğinde, “Su ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur” maddesine katılımcıların, %7,83’i kesinlikle katılmamakta; %6,27’si katılmamakta; %7,31’i çok az katılmakta; %11,23’ü az katılmakta; %67,36’sı kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %67,36’sına göre su ve deniz kirliliği önemli bir çevre sorunu olarak algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.3 Katılımcıların “Su ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	30	7,83
Katılmıyorum	24	6,27
Çok Az Katılıyorum	28	7,31
Az Katılıyorum	43	11,23
Kesinlikle Katılıyorum	258	67,36
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.4. Katılımcıların “Hava Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.4. incelendiğinde “Hava Kirliliği Önemli Bir Çevre Sorunudur” maddesine katılımcıların, %7,57’si kesinlikle katılmamakta; %6,79’u katılmamakta; %10,18’i çok az katılmakta; %12,27’si az katılmakta; %63,19’u kesinlikle katılmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %63,19’una göre hava kirliliğini önemli bir çevre sorunu olarak algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.4. Katılımcıların “Hava Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	29	7,57
Katılmıyorum	26	6,79
Çok Az Katılıyorum	39	10,18
Az Katılıyorum	47	12,27
Kesinlikle Katılıyorum	242	63,19
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.5. Katılımcıların “Gürültü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.5 incelendiğinde “Gürültü Kirliliği Önemli Bir Çevre Sorunudur” maddesine katılımcıların, %8,62’si kesinlikle katılmamakta; %10,44’ü katılmamakta; %12,79’u çok az katılmakta; %16,45’i az katılmakta; %51,70’i kesinlikle katılmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %51,70’ne göre hava kirliliğini önemli bir çevre sorunu olarak algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.5 Katılımcıların “Gürültü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	33	8,62
Katılmıyorum	40	10,44
Çok Az Katılıyorum	49	12,79
Az Katılıyorum	63	16,45
Kesinlikle Katılıyorum	198	51,70
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

Araştırmaya katılan katılımcıların “Sinop İli (Merkez) de yaşanan kentsel çevre sorunlarını önem derecesine göre numaralandırınız” soru grubunda verdikleri cevaplar doğrultusunda çizelgelerdeki oranlara göre Sinop’ta çevreye aykırı yapılaşma en önemli çevre sorunu olarak yorumlanabilir. Daha sonra önem derecesine göre çöp ve katı atık sorunu, su ve deniz kirliliği ve hava kirliliği önemli bir kentsel çevre sorunları olarak değerlendirilebilir. Ancak, gürültü kirliliği sorununun vatandaşlarca önemli bir sorun olarak görülmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

4.2.6. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.6 incelendiğinde “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir” maddesine katılımcıların %6,27’si kesinlikle katılmamakta; %2,35’i katılmamakta; %5,48’i çok az katılmakta; %7,05’i az katılmakta; %78,85’inin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların

%78,85'ine göre belediyenin cadde ve sokakların temizliğine yönelik hizmetlerinin önemli ve gerekli olduğu algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.6 Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	24	6,27
Katılmıyorum	9	2,35
Çok Az Katılıyorum	21	5,48
Az Katılıyorum	27	7,05
Kesinlikle Katılıyorum	302	78,85
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.7. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.7 incelendiğinde “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları İle İlgili Olarak Çöp ve Atıklar İle İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” maddesine araştırmaya katılan katılımcıların %2,87'si kesinlikle katılmamakta; %4,70'i katılmamakta; %6'sı çok az katılmakta; %8,88'si az katılmakta; %77,55'i kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların % 77,55'ine göre belediyenin çevre ve çevre sorunları ile ilgili olarak çöp ve atıklar ile ilgili hizmetlerinin önemli ve gerekli olduğu algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.7 Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	2,87
Katılmıyorum	18	4,70
Çok Az Katılıyorum	23	6
Az Katılıyorum	34	8,88
Kesinlikle Katılıyorum	297	77,55
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.8. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Park ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma ve Revize Etme) Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.8 incelendiğinde “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları İle İlgili Olarak Park ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma ve Revize Etme) Önemli ve Gereklidir” maddesine katılımcıların %2,61’i kesinlikle katılmamakta; %5,22’sı katılmamakta; %5,74’ü çok az katılmakta; %8,88’i az katılmakta; %77,55’i kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Katılımcıların %77,55’ine göre belediyenin park ve yeşil alanların korunması ve revize edilmesiyle ilgili hizmetleri önemli ve gerekli olduğu algılanmaktadır.

Çizelge 4.2.8 Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Park ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma Ve Revize Etme) Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,61
Katılmıyorum	20	5,22
Çok Az Katılıyorum	22	5,74
Az Katılıyorum	34	8,88
Kesinlikle Katılıyorum	297	77,55
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.9. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir ” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.9 incelendiğinde “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” maddesine katılımcıların %3,66’nın kesinlikle katılmamakta; %4,96’nın katılmamakta; %6’nın çok az katılmakta; %9,66’nın az katılmakta; %75,72’sinin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Çevreye aykırı yapılaşma hizmetlerinin önemli ve gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %75,72 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.9 Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları/(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir ” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,66
Katılmıyorum	19	4,96
Çok Az Katılıyorum	23	6
Az Katılıyorum	37	9,66
Kesinlikle Katılıyorum	290	75,72
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.10. Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevre ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.10 incelendiğinde, “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları İle İlgili Olarak Çevre ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemli ve Gereklidir” maddesine deneklerin %3,66’sının kesinlikle katılmamakta; %4,96’sının katılmamakta; %7,83’ünün çok az katılmakta; %10,44’ünün az katılmakta; %73,11’inin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Çizelge 4.2.10’a göre belediyenin halkı çevre ve çevre sorunları konusunda bilinçlendirmeye yönelik hizmetleri önemli ve gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %73,11 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.10 Katılımcıların “Belediyenin Çevre ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevre ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemlidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,66
Katılmıyorum	19	4,96
Çok Az Katılıyorum	30	7,83
Az Katılıyorum	40	10,44
Kesinlikle Katılıyorum	280	73,11
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

Çizelge 4.2.10’a göre belediyenin halkı çevre ve çevre sorunları konusunda bilinçlendirmeye yönelik hizmetleri diğer hizmetler kadar önemli bulunmuştur.

Demografik ve genel sorulardan sonra belediye ile yapılan görüşmeler neticesinde Sinop İli Merkez İlçe Belediyesi sınırlarında Sinop Belediyesince yürütülen çevresel hizmetlerden

öp ve katı atık, yeşil alan ve parklar ile çevreye aykırı yapılaşma konularında vatandaşlara sorular sorulmuştur. Bu sorularla ulaşmak istediğimiz; belediyenin çevre politikaları bağlamında belirlediği bazı çevre koruma faaliyetlerinin uygulamada nasıl olduğu, vatandaşların bu hizmetler içindeki yerinin ne olduğu ve vatandaşların beklentilerinin ne derece karşılandığının belirlenmesidir. Çevre koruma faaliyetleri sadece belediyenin belirlediği kurallara göre gerçekleştirilemeyeceği gibi vatandaşın direkt çevreyi de koruyan bir birey olarak bu faaliyetlerin içindeki yeri önem arz etmektedir. Vatandaşların haberinin olmadığı ve aktif olarak içinde bulunmadığı bir faaliyetin amacına ulaşması beklenemez. Sinop İli Merkez Belediyesinde yürütölen çöp ve katı atık faaliyetlerini genel olarak, çöplerin belli bir saatte, geri dönüşüm esaslarına göre yani kâğıtları, plastikleri, camları ve metalleri ayrı ayrı geri dönüştürülebilir poşetlerle dışarı atmaları ve atık kumbaralarının amacına uygun bir şekilde kullanılması olarak açıklayabiliriz.

Sinop İli Merkez Belediye Başkanlığı ile Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı (ÇEVKO) işbirliğinde gerçekleştirilen proje kapsamında “Ambalaj Atıkları Geri Kazanımı Projesi” ile Sinop Belediyesi, geri kazanılabilir ambalaj atıklarının (kâğıt, karton, cam, metal, plastik, vb.) evlerde, iş yerlerinde ve okullarda ayrı biriktirilmesi, lisanslı firma tarafından çöpten ayrı toplanması, karışık olarak toplanan bu atıkların cinslerine göre ayrılıp geri dönüştürölmek ve yeni ürünler elde etmek üzere ilgili sanayi kuruluşlarına sevk edilmesi sağlanmaktadır. Geri kazanılabilir atıkların kaynağında ayrı toplanabilmesi için uygun özellikte kumbaralar kullanarak geri kazanım noktaları oluşturulmaktadır. Bir diğer yöntem de kamu kurum/kuruluşları ile özel iş yerlerine geri kazanım kutularının yerleştirilerek ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasının sağlanmasıdır.

Belediyenin bu malzemelerin düzenli toplanması için tahsis ettiğı araç ve elemanlar, belirlenen gün ve saatte daha önceden belirtilen toplama noktalarından bu poşetleri toplayacaklardır. Bu uygulamada amaç vatandaşlara evlerinde ve işyerlerinde ambalaj atıklarını kaynağında diğer atıklardan ayrı biriktirmeleri, biriktirdikleri bu malzemeleri merkezi noktalarda uygun kumbaralar ile oluşturulacak geri kazanım noktalarına getirmelerinin sağlanmasıdır. Bunun için bu amaca uygun kumbara ve konteynerler dış mekânlara yerleştirilmektedir. Belirli bir saatte çöpleri toplanma Sinop İli Merkez İlçesinde yaygın olmakla beraber, geri dönüşüm esaslarına uygun olarak ve atık kumbaraları vasıtasıyla çöp ve atık toplama işlemi gerçekleştirilmektedir.

Belediyenin öp ve katı atıklarla ilgili faaliyetlerinin etkinliğinin anlaşılması için vatandaşlara konu ile ilgili beş soru sorulmuştur. öp ve katı atıklarla ilgili olarak sorulan sorularda vatandaşlara bu hizmetin tanımı yapılmıştır.

Bu sorulardan ikisi birbiriyle bağlantılı olarak sorulmuştur. Çöp ve katı atık çalışmalarından haberdar olma sorusuna, “evet” cevabını verenler, haberdar olma şekli ile ilgili soruyu da cevaplamışlardır. Aynı zamanda belediyenin bu hizmetinin yeterliliği sorusuna “hayır” cevabını verenler, yetersizliğin nedenleri sorusunu da cevaplamışlardır.

4.2.11. Katılımcıların “Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.11 incelendiğinde, “Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir” maddesine katılımcıların %4,44’ünün kesinlikle katılmamakta; %3,39’ünün katılmamakta; % 3,92’sinin çok az katılmakta; %7,57’sinin az katılmakta; %80,68’nin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Çevre dostu enerji kaynaklarının yaygınlaştırılmasının gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %80,68 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.11 Katılımcıların “Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	17	4,44
Katılmıyorum	13	3,39
Çok Az Katılıyorum	15	3,92
Az Katılıyorum	29	7,57
Kesinlikle Katılıyorum	309	80,68
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.12. Katılımcıların “Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.12 incelendiğinde, “Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi gereklidir” maddesine katılımcıların %4,18’inin kesinlikle katılmamakta; %1,83’ünün katılmamakta; %4,70’sinin çok az katılmakta; %8,88’sinin az katılmakta; %80,42’nin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Hava ve toprak kirliliğini önleyecek teknolojinin geliştirilmesi gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %80,42 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.12 Katılımcıların “Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	4,18
Katılmıyorum	7	1,83
Çok Az Katılıyorum	18	4,70
Az Katılıyorum	34	8,88
Kesinlikle Katılıyorum	308	80,42
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.13. Katılımcıların “Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.13 incelendiğinde, “Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir” maddesine katılımcıların %3,66’nın kesinlikle katılmamakta; %3,92’nin katılmamakta; %2,87’nin çok az katılmakta; %6,01’nin az katılmakta; %83,55’nin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Su kaynaklarının sürdürülebilir hale getirilmesi gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %83,55 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.13 Katılımcıların “Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,66
Katılmıyorum	15	3,92
Çok Az Katılıyorum	11	2,87
Az Katılıyorum	23	6,01
Kesinlikle Katılıyorum	320	83,55
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.14. Katılımcıların “Tehlikeli Atıkların Giderilmesi ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.14 incelendiğinde, “Tehlikeli Atıkların Giderilmesi ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir” maddesine katılımcıların %3,39’nun kesinlikle katılmamakta; %2,61’nin katılmamakta; % 4,18’nin çok az katılmakta; %7,05’nin az katılmakta; %82,77’nin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Tehlikeli atıkların giderilmesi ve katı atıkların geri dönüşümle tekrar kullanılabilir hale getirilmesi gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %82,77 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.14 Katılımcıların “Tehlikeli Atıkların Giderilmesi ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	3,39
Katılmıyorum	10	2,61
Çok Az Katılıyorum	16	4,18
Az Katılıyorum	27	7,05
Kesinlikle Katılıyorum	317	82,77
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.15. Katılımcıların “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.15 incelendiğinde, “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir” maddesine katılımcıların %2,09’nun kesinlikle katılmamakta; %4,70’nin katılmamakta; %2,09’nun çok az katılmakta; %9,66’sının az katılmakta; %81,46’nın kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Biyolojik çeşitliliğin korunması gerekli olduğunu düşünen katılımcıların oranının %81,46 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.2.15 Katılımcıların “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,09
Katılmıyorum	18	4,70
Çok Az Katılıyorum	8	2,09
Az Katılıyorum	37	9,66
Kesinlikle Katılıyorum	312	81,46
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.16. Katılımcıların “Sinop Belediyesinin Çöp ve Katı Atıklarla İlgili Yaptığı Çalışmalardan Haberdar Mısınız? Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.16 incelendiğinde, Sinop belediyesinin çöp ve katı atıklarla ilgili yaptığı çalışmalardan katılımcıların %48,6’sının haberdar olduğu; %51,4’ünün bu çalışmalardan haberdar olmadığı saptanmıştır.

Çizelge 4.2.16 Katılımcıların “Sinop Belediyesinin Çöp ve Katı Atıklarla İlgili Yaptığı Çalışmalardan Haberdar Mısınız? Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	186	48,6
Hayır	197	51,4
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

Bu soruya “evet” cevabını veren vatandaşlar, bir sonraki soruyu cevaplamışlardır.

4.2.17. Katılımcıların “Cevabınız Evet ise; Bu Hizmetlerden Nasıl Haberdar Oldunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.17 incelendiğinde katılımcıların, %13,05’i sokaktaki afiş ve broşürlerden; %19,06’sı yerel gazetelerden; %23,50’si belediyenin web sitesindeki duyurulardan; %44,39’u sadece kendi gözlemlerinden cevabını vermiştir.

Çizelge 4.2.17 Katılımcıların “Cevabınız Evet ise; Bu Hizmetlerden Nasıl Haberdar Oldunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Sokaklarımızdaki Afiş ve Broşürlerden	50	13,05
Yerel Gazetelerden	73	19,06
Posta Kutumdaki İlanlardan	0	0
Belediyenin Web Sitesinden	90	23,50
Hiçbirinden, kendi gözlemlerimden	170	44,39
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.18. Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetlerinin Vatandaşa Yüklendiği Sorumluluğu Yerine Getiriyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.18 incelendiğinde katılımcıların %91,9’nun çöp ve atıklarla ilgili sorumluluklarını yerine getirdiği görülmektedir. Vatandaşa yüklediği sorumluluktan kastedilenin ne olduğu katılımcılara açıklanarak soru cevaplanmıştır. Vatandaşlara çöplerini ayırıp ayırmadığı, belirlenen saatte ve günlerde çöplerini çıkarıp çıkarmadığı sorulmuştur.

Çizelge 4.2.18 Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Hizmetlerinin Vatandaşa Yüklediği Sorumluluğu Yerine Getiriyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	352	91,9
Hayır	31	8,1
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.19. Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Olarak Sunduğu Hizmetleri Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.19’a göre araştırmaya katılan katılımcıların %76,50’nin belediyenin çöp ve atıklarla ilgili olarak sunduğu hizmetlerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Buna karşılık %23,50’lik bir oran da bu hizmetleri yeterli bulmaktadır. Bu soruya “hayır” cevabını veren katılımcılar, bir sonraki soruyu cevaplamışlardır. “Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili hizmetlerinin yetersiz oluşunun nedenleri nelerdir?” soru grubunun cevapları çizelge 4.2.20, 4.2.21, 4.2.22, 4.2.23, 4.2.24’de analiz edilmiştir.

Çizelge 4.2.19 Katılımcıların “Belediyenin Çöp ve Atıklarla İlgili Olarak Sunduğu Hizmetleri Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	90	23,50
Hayır	293	76,50
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.20. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.20 incelendiğinde, “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az” maddesine katılımcıların %9,66’sı kesinlikle katılmamakta; %13,32’si katılmamakta; %21,93’nün çok az katılmakta; %24,28’nin az katılmakta; %30,81’nin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Çizelge 4.2.20’ye göre, çöp toplama noktalarında personel sayısı ile ilgili belirgin bir problem olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.2.20 Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	37	9,66
Katılmıyorum	51	13,32
Çok Az Katılıyorum	84	21,93
Az Katılıyorum	93	24,28
Kesinlikle Katılıyorum	118	30,81
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.21. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.21 incelendiğinde “Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az” maddesine katılımcıların %8,88’nin kesinlikle katılmamakta; %9,66’nın katılmamakta; %15,66’nın çok az katılmakta; %18,80’nin az katılmakta; %47’inin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Çizelge 4.2.21’e göre, Sinop Belediyesi sınırlarında atık kumbaralarının sayısının ve kapasitesinin çok az olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.2.21 Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	34	8,88
Katılmıyorum	37	9,66
Çok Az Katılıyorum	60	15,66
Az Katılıyorum	72	18,80
Kesinlikle Katılıyorum	180	47
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.22. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.22 incelendiğinde “Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az” maddesine katılımcıların %7,83’nün kesinlikle katılmamakta; %11,23’nün katılmamakta; %14,10’nun çok az katılmakta; %22,19’nun az katılmakta; %44,65’nin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır.

Çizelge 4.2.22 Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	30	7,83
Katılmıyorum	43	11,23
Çok Az Katılıyorum	54	14,10
Az Katılıyorum	85	22,19
Kesinlikle Katılıyorum	171	44,65
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.23. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor”. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.23 incelendiğinde, “Belediyenin Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor” maddesine katılımcıların %9,52’nin kesinlikle katılmamakta; %20,75’nin katılmamakta; %19,05’inin çok az katılmakta; %0,41’nin az katılmakta; %30,27’nin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır.

Çizelge 4.2.23 Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor. ” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	28	9,52
Katılmıyorum	61	20,75
Çok Az Katılıyorum	56	19,05
Az Katılıyorum	60	20,41
Kesinlikle Katılıyorum	89	30,27
Toplam	294	100

N: Kişi Sayısı

4.2.24. Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.24 incelendiğinde “Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz” maddesine katılımcıların %3,73’inin kesinlikle katılmamakta; %7,12 sinin katılmamakta; %16,95’inin çok az katılmakta; %20,68’inin az katılmakta; % 5,53’ inin kesinlikle katılmakta oldukları saptanmıştır. Çizelge 4.2.24’e göre katılımcıların bu konuda bilinçli olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.2.24 Katılımcıların “Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	3,73
Katılmıyorum	21	7,12
Çok Az Katılıyorum	50	16,95
Az Katılıyorum	61	20,68
Kesinlikle Katılıyorum	152	5,53
Toplam	295	54,01

N: Kişi Sayısı

4.2.25. Katılımcıların “Mahallenizde Yeterli Park ve Yeşil Alan Var Mı?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.25 incelendiğinde “Mahallenizde Yeterli Park ve Yeşil Alan Var Mı?” maddesine katılımcıların %28,46’nın evet; %71,54’nün hayır cevabı verdikleri görülmektedir. Dolayısıyla Sinop Belediyesi sınırları içinde park ve yeşil alanların yetersizliği ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.2.25 Katılımcıların “Mahallenizde Yeterli Park ve Yeşil Alan Var Mı?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	109	28,46
Hayır	274	71,54
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.26. Katılımcıların “Belediye Mevcut Park ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor ve Bakımını Yapıyor Mu?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.26 incelendiğinde “Belediye, Mevcut Park ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor ve Bakımı Yapılıyor Mu?” maddesine katılımcıların %39,4’ünün evet % 60,6’nın hayır cevabı verdikleri görülmektedir. Bu bulguya göre, mevcut yeşil alan ve parkların yeterli bir şekilde denetlendiği ve bakımının yapıldığı söylenememektedir.

Çizelge 4.2.26 Katılımcıların “Belediye Mevcut Park ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor ve Bakımını Yapıyor Mu?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	151	39,4
Hayır	232	60,6
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.27. Katılımcıların “Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılar Görüyor Musunuz? (Kent Dokusunu Bozan Abartılı Apartmanlar, İmara Aykırı Olduğunu Düşündüğünüz Görüntüler, Genel Görüntüyü Bozan Yapılar, İnşaat Halinde Uzun Süre Bekleyen Yapılar)” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.27 incelendiğinde “Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılaşma Görüyor Musunuz?” maddesine %78,07’sinin evet %21,93’nün hayır cevabı verdiği görülmektedir.

Çizelge 4.2.27 Katılımcıların “Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılar Görüyor Musunuz? (Kent Dokusunu Bozan Abartılı Apartmanlar, İmara Aykırı Olduğunu Düşündüğünüz Görüntüler, Genel Görüntüyü Bozan Yapılar, İnşaat Halinde Uzun Süre Bekleyen Yapılar)” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	299	78,07
Hayır	84	21,93
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.28. Katılımcıların “Gördüğünüz Aykırı Yapılar Hakkında Belediyeye Hiç Başvurdunuz Mu/Başvurmayı Düşünür Müsünüz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.28 incelendiğinde, “Gördüğünüz Aykırı Yapılaşma Hakkında Belediyeye hiç Başvurdunuz Mu ya da Başvurmayı Düşünür Müsünüz?” maddesine katılımcıların %69,45’inin hayır, %30,55’nin evet cevabı verdiği görülmektedir.

Çizelge 4.2.28 Katılımcıların “Gördüğünüz Aykırı Yapılar Hakkında Belediyeye Hiç Başvurdunuz Mu/Başvurmayı Düşünür Müsünüz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	117	30,55
Hayır	266	69,45
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.29. Katılımcıların “Bu Konudaki Başvurunuzun Değerlendirildiğini/Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.29 incelendiğinde, “Bu Konudaki Başvurunun Değerlendirildiğini ya da Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?” maddesine katılımcıların %69,71’nin hayır, %30,29’nun evet cevabı verdikleri görülmektedir.

Çizelge 4.2.29 Katılımcıların “Bu Konudaki Başvurunuzun Değerlendirildiğini/Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	116	30,29
Hayır	267	69,71
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.30. Katılımcıların “Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.30 incelendiğinde katılımcıların “Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?” maddesine %18,5’i evet; %81,5’i hayır cevabını vermiştir. Dolayısıyla Sinop Belediyesinin, araştırmaya katılan katılımcılara göre, çevre ve çevre sorunları karşısında yetersiz olduğu saptanmıştır. Çevre sorunlarını önleme, giderme ve çevre koruma konusunda belediye hizmetlerini yeterli bulmayan katılımcıların %81,5’i çizelge 4.2.30 soru grubunu cevaplayarak, bu yetersizliğin giderilmesi noktasında neler yapılması gerektiğini çizelge 4.2.31, çizelge 4.2.32, çizelge 4.2.33, çizelge 4.2.34 ve çizelge 4.2.35’de ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.2.30 Katılımcıların “Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Evet	71	18,5
Hayır	312	81,5
Toplam	383	100

N: Kişi Sayısı

4.2.31. Katılımcıların “Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer ve Kurs Düzenlemelidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.31 incelendiğinde katılımcıların “Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer ve Kurs Düzenlemelidir” maddesine %3,85’i kesinlikle katılmamakta; %7,69’i katılmamakta; %13,46’sı çok az katılmakta; %16,99’u az katılmakta; %58,01’i kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Çizelge 4.2.31’e göre katılımcıların %58,1’i belediyenin vatandaşları çevre konusunda bilinçlendirmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Çizelge 4.2.31 Katılımcıların “Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer ve Kurs Düzenlemelidir” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,85
Katılmıyorum	24	7,69
Çok Az Katılıyorum	42	13,46
Az Katılıyorum	53	16,99
Kesinlikle Katılıyorum	181	58,01
Toplam	312	100

N: Kişi Sayısı

4.2.32. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Koruma ile İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.32 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Koruma İle İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır” maddesine %5,45’nin kesinlikle katılmamakta; %5,45’nin katılmamakta; %7,69’nun çok az katılmakta; %19,55’nin az katılmakta; %61,86’nın kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Buna göre Belediyenin çevresel faaliyetlerini afiş, duyuru ve el ilanlarının sayısını arttırmak suretiyle daha çok yaygınlaştırmalıdır.

Çizelge 4.2.32 Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Koruma ile İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	17	5,45
Katılmıyorum	17	5,45
Çok Az Katılıyorum	24	7,69
Az Katılıyorum	61	19,55
Kesinlikle Katılıyorum	193	61,86
Toplam	312	100

N: Kişi Sayısı

4.2.33. Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.33 incelendiğinde, katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir” maddesine %0,96’sının kesinlikle katılmamakta; % 4,49’unun katılmamakta; %6,09’unun çok az katılmakta; %17,95 inin az katılmakta; % 70,51’inin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Sinop Belediyesi sınırları içinde ikamet eden katılımcıların oldukça önemli bir kısmı belediye personelinin eğitilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.2.33 Katılımcıların “Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	0,96
Katılmıyorum	14	4,49
Çok Az Katılıyorum	19	6,09
Az Katılıyorum	56	17,95
Kesinlikle Katılıyorum	220	70,51
Toplam	312	100

N: Kişi Sayısı

4.2.34. Katılımcıların “Belediye Sorun Oluşturan Vatandaş Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırılmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.34 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların “Belediye Sorun Oluşturan Vatandaş Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırılmalıdır” maddesine %11,90’nın kesinlikle katılmamakta; %14,79’nun katılmamakta; %7,72’nin çok az katılmakta; %17,04’nün az katılmakta; %48,55’inin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcılar belediye sorun oluşturan vatandaş yüksek bir para cezasına çarptırmayı istemektedirler.

Çizelge 4.2.34 Katılımcıların “Belediye Sorun Oluşturan Vatandaş Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırılmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	37	11,90
Katılmıyorum	46	14,79
Çok Az Katılıyorum	24	7,72
Az Katılıyorum	53	17,04
Kesinlikle Katılıyorum	151	48,55
Toplam	311	100

N: Kişi Sayısı

4.2.35. Katılımcıların “Herhangi Bir Çevre Sorununu Bildirebileceğimiz, Şikâyetimizin Hemen Değerlendirilebileceği Çevre Ofisleri Kurulmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çizelge 4.2.35 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %1,92’nin kesinlikle katılmamakta; %2,56’nın katılmamakta; %5,77’sine çok az katılmakta; %17,63’ünün az katılmakta; %72,12’sinin kesinlikle katılmakta olduğu saptanmıştır. Katılımcıların çevre sorunları hakkındaki şikâyetlerinin hemen iletebilecekleri çevre ofisleri kurulmasından yana oldukları görülmektedir.

Çizelge 4.2.35 Katılımcıların “Herhangi Bir Çevre Sorununu Bildirebileceğimiz, Şikâyetimizin Hemen Değerlendirilebileceği Çevre Ofisleri Kurulmalıdır.” Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,92
Katılmıyorum	8	2,56
Çok Az Katılıyorum	18	5,77
Az Katılıyorum	55	17,63
Kesinlikle Katılıyorum	225	72,12
Toplam	312	100

N: Kişi Sayısı

Bu çalışmada, çevre politikasını oluşturan düzenlemelerin yerel yönetimleri nasıl etkilediği Sinop İli (Merkez) Belediyesi örneği ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla merkezi yönetimin Sinop Belediyesi’ne çevre korumayla ilgili verdiği yetkiler ve yapılan faaliyetler değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda Sinop Belediyesi’nin çevre koruma ile ilgili faaliyetlerinin ne kadarını gerçekleştirdiği ve önemi katılımcılara yapılan alan araştırması ile desteklenmiştir.

Bu çalışmada Sinop (Merkez) da yaşanan en önemli kentsel çevre sorunu; çevreye aykırı yapılaşma ve görüntü kirliliği (%71,02), çöp ve katı atık sorunu (%70,76) katılımcılar

tarafından önemli bulunmuştur. Çetin (2012)'in "Türkiye'de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi: Çankaya Belediyesi Örneği" adlı araştırmasında, katılımcıların görüntü kirliliği (%48,7), çevreye aykırı yapılaşma (%40,1), çöp ve katı atık sorunları (%47,0) önemli kentsel çevre sorunları olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Çetin (2012)'in araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir. Dibek (2018) "Belediye Hizmetlerinde Yurttaş Memnuniyetinin Ölçümü Üzerine Bir Uygulama: Niğde Örneği" isimli çalışmasında, katılımcılar tarafından (%54,7) belediyenin halkın katı atık ve çöp toplama hizmetlerinden memnun olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları, Dibek (2018)'in araştırmasındaki sonuçları desteklememektedir. Aynı zamanda kentin gelişimi için gerekli imar planlarının hazırlanması ve bunların kontrolünün yapılması (%28,7) en düşük memnuniyet ortalamasına sahip belediye hizmeti olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Sinop'da yaşanan kentsel çevre sorunlarından çevreye aykırı yapılaşma ve görüntü kirliliği sorunu (%71,02) en önemli çevre sorunu olduğu saptanmıştır. Mevcut araştırmanın sonuçları, Dibek (2018)'in araştırmasındaki sonuçları desteklememektedir.

Çetin (2012)'nin araştırmasında, anket sorularından en düşük öneme sahip olan kentsel çevre sorunlarından hava kirliliğini katılımcıların (%34,1) önemli bir çevre sorunu olarak görmediği tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise en düşük öneme sahip olan kentsel çevre sorunlarından gürültü kirliliğini katılımcıların (%51,70) önemli bir sorun olarak bulmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Çetin (2012)'in yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarını desteklememektedir.

Çetin (2012)'nin çalışmasında, çöp ve atıklarla ilgili olarak katılımcıların (%79,4) hizmetleri yetersiz bulduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili olarak katılımcıların (%76,50) hizmetleri yetersiz bulduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları Çetin (2012)'nin araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Meriç (2014) "Katı Atık Yönetiminde Belediye Birliklerinin Rolü (Marmara Belediyeler Birliğinin Örneği)" isimli çalışmasında, Türkiye'de yönetmeliklerin geç çıkması katı atıkların değerinin geç anlaşılması ve halkı bilinçlendirmede geç kalındığından dolayı Türkiye'nin katı atık yönetimi konusunda başarılı olamayarak önemli bir çevre sorunu olarak görülmüştür. Bu çalışmada ise Belediyenin çevre ve çevre sorunları ile (çevre sorunlarının önlenmesine yönelik) ilgili olarak çöp ve atıklarla ilgili hizmetleri katılımcılar tarafından önemli (%77,55) çevre sorunu olarak görülerek, hizmetin gerekli olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Meriç (2014)'in araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Çetin (2012)'nin çalışmasında, Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili olarak atık kumbaraların sayısı ve kapasitesinin çok az olduğu katılımcıların (%51,1) hizmetleri yetersiz bulduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Sinop Belediyesinin çöp ve atıklarla ilgili atık kumbaraların sayısı ve kapasitesinin çok az olduğu katılımcıların (%57,97) hizmetleri yetersiz bulduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Çetin (2012)'in araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Çetin (2012)'nin çalışmasında, kentsel çevre sorunlarının önlenmesine yönelik olarak katılımcıların (%91,7) hizmetleri yeterli bulmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Sinop İli (Merkez) belediyesinin çevre sorunlarının önlenmesine yönelik olarak, katılımcıların (%81,5) hizmetleri yeterli bulmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları Çetin (2012)'nin araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Çetin (2012)'nin çalışmasında, çevre sorunlarını önlemek için katılımcıların, (%66,2) Belediye çalışanlarını eğitmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, belediyenin çevre sorunlarının önlenmesine yönelik olarak katılımcıların (%70,51) personelinin eğitmesi gerektiği saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Çetin (2012)'nin yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Ergun (2013), “Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler ve Karatay Belediyesi Örneği” isimli çalışmasında, çevre sorunlarının önlenmesi amacıyla tüm yerel yönetim birimlerinin halkı bilinçlendirmeye yönelik seminerler ve eğitimler düzenlemesi gerektiği ve halkla ilişkiler faaliyetlerine katılımın sağlanması gerektiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar (%72,12) tarafından çevre sorunlarını önleme, giderme ve çevre koruma konusunda Belediyenin, herhangi bir çevre sorununu bildirebileceğimiz, şikayetimizin hemen değerlendirileceği çevre ofisleri kurması gerektiği saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları Ergun (2013)'un araştırmasındaki sonuçları desteklememektedir.

Özkan (2017) “Sürdürülebilir Kalkınma Bağlamında Çevre Sorunlarının Önemi: Türkiye ve AB Karşılaştırması” isimli çalışmasında, Türkiye’de sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için mevcut çevre sorunlarının en aza indirgenerek doğal kaynaklarının israfa yol açmayacak şekilde kullanılması ve geri dönüşüm sistemlerinin güçlendirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar (%82,77) tarafından Sinop’da sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için tehlikeli atıkların giderilmesi ve katı atıkların geri dönüşümle tekrar kullanılabilir hale getirilmesinin gerekli olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları Özkan (2017)'in araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Öztürk (2017) “Çevre Kirliliği ve Hukuki Sorumluluk” isimli çalışmasında, Belediyelerin çevreyi koruması konusunda seminerler ve eğitimler vermesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu

Çalışmada, katılımcılar tarafından (%58,01) Belediyenin evre sorunlarını nleme ve evre bilinci konusunda seminer ve kurs düzenlemesi gerektiği saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, ztrk (2017)'n araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Öztürk (2017)'n çalışmasında, sanayinin artmasıyla birlikte oluşan atıklar nlm alınmadan direk alıcı ortama bırakılmasıyla, çevreye büyük zarar verdiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar tarafından (%67,36) Sinop'da yaşanan kentsel evre sorunlarından su ve deniz kirliliği önemli bir kentsel evre sorunu olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, ztrk (2017)'n araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Öztürk (2017)'n çalışmasında, evre ile ilgili yaptırımların gelecekte kötü sonuçlarla karşılaşmanın engellenebileceği vurgulanarak, ülkemizde çevreyle ilgili kanun ve yasalarda, cezaların eksik olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar tarafından (%48,55) evre sorunlarını nleme konusunda Belediyenin sorun oluşturan vatandaşı yüksek para cezasına çarpıtması gerektiği saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, ztrk (2017)'n araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Öztürk (2017)'n çalışmasında, çevreyi korumanın bütün insanlar için yapılması gereken bir sorumluluk olduğu ve kamu kurumlarının faaliyetlerinde evre sağlığı ve çevrenin geliştirilmesi birinci hedef olması gerektiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar (%91,9) tarafından Belediyenin p ve atıklarla ilgili hizmetlerin halka yüklediği sorumluluğu yerine getirdiği saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, ztrk (2017)'n araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Dibek (2018)'in çalışmasında, katılımcılar (%149,6) tarafından Belediyenin cadde, sokak gibi halka açık yerlerin temizliğinden memnun olunmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcılar tarafından (%78,85) Belediye'nin evre sorunları ile ilgili olarak cadde ve sokakların temizliği ile ilgili hizmetin gerekli olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Dibek (2018)'in araştırmasındaki sonuçları desteklemektedir.

Dibek (2018)'in çalışmasında, katılımcılar tarafından (%34,9) Belediye'nin evre kirliliğinin önlenebilmesi için Belediye'nin denetim ve çalışmalarının yeterliliğinden memnun olunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, katılımcıların (%76,50) Belediye'nin çöp ve atıklarla ilgili olarak sunduğu hizmetleri yeterli bulmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, Dibek (2018)'in araştırmasındaki sonuçları desteklememektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde Sinop İli (Merkez) Belediye'sinin çevreyi koruma ile ilgili faaliyetleri, katılımcıların bu faaliyetler içindeki önemi ve araştırmacılara yapılan önerilere yer verilmektedir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular önerilerle birlikte aşağıdaki gibi sonuçlandırılmış ve değerlendirilmiştir. Sinop İli (Merkez) Belediyesi'nde;

- Kentsel çevre sorunlarından en önemlisi; çevreye aykırı yapılaşma ve görüntü kirliliğidir. Bununla birlikte sırasıyla çöp ve katı atık sorunu, su ve deniz kirliliği, hava kirliliği birbirine yakın oranlarda olmak üzere önemli çevre sorunları olarak değerlendirilebilir. Ancak, gürültü kirliliği sorunu katılımcılarca önemli bir çevre sorunu olarak görülmemektedir.
- Belediye'nin cadde ve sokakların temizliği ile ilgili hizmetleri katılımcıların %78,85'nin oranıyla önemli bulunmuştur. Bununla birlikte sırasıyla belediyenin çöp ve atıklarla ilgili hizmetleri %77,55 park ve yeşil alanlarla ilgili hizmetleri %77,55 ve çevreye aykırı yapılaşmanın önlenmesine yönelik hizmetleri %75,72 birbirine yakın oranlarda olmak üzere önemli ve gerekli bulunmuştur. Belediyenin çevre sorunlarına karşı halkı bilinçlendirmeye yönelik hizmetleri katılımcıların %73,11'nin oranıyla önemli ve gerekli bulunmuştur.
- Sinop'da, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için katılımcıların %83,55'nin oranıyla su kaynaklarının sürdürülebilir hale getirilmesi gerektiği önemli bulunmuştur. Bununla birlikte katılımcıların %82,77'sinin oranıyla tehlikeli atıkların giderilmesi ve katı atıkların geri dönüşümle tekrar kullanılabilir hale getirilmesi, %81,46'sının oranıyla biyolojik çeşitliliğin korunması, %80,68'in oranıyla çevre dostu enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması gerektiği önemli bulunmuştur. Katılımcıların %80,42'sinin oranıyla hava ve toprak kirliliğini önleyecek teknolojinin geliştirilmesi gerektiği önemli bulunmuştur.
- Sinop Belediyesinin çöp ve atıklarla ilgili yaptığı çalışmalardan, katılımcıların %51,4'nün haberdar olmadıklarını ve %48,6'sının haberdar oldukları tespit edilmiştir. Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili yaptığı çalışmalardan haberdar olanların %49,46'sının kendi gözlemlerinden bilgi sahibi oldukları saptanmıştır. Katılımcıların %24,19'nun yerel gazetelerden, %20,43'nün Belediyenin web sitesinden, %5,91'nin sokaklardaki afiş ve broşürlerden bilgilendikleri görülmüştür.

- Katılımcıların, posta kutusundaki ilanlardan belediyenin çöp ve atıklarla ilgili yaptığı çalışmalardan haberdar olmadıkları saptanmıştır.

Katılımcılar çevre sorunlarının önlenmesi noktasında belediyenin yetersiz olduğu görüşündedirler. Çevre bilincinin artırılması ve çevre ofisleri kurulması ile çevre sorunlarının giderilmesi önem kazanmaktadır. Çevresel faaliyetlerde mali sıkıntılar, vatandaş bilinçsizliği ve organizasyon problemlerin önemi yapılan görüşmelerde öne çıkan bir sonuç olmuştur.

Elde edilen sonuçlardan hareketle; yerel yönetimler, çevre politikalarını oluşturarak çevre ile ilgili hizmetlerini yürütmektedirler. Sinop İli Merkez Belediyesi çevre bilinci temelinde çevresel hizmetleri, belediyenin politikaları arasına yerleştirerek performans programlarında elde edilmeye çalışılan etkinin sonucunu görmemizi sağlamıştır.

İnsan ve çevre sağlığını etkileyen faktörlerden biri de katı atıkların düzenli şekilde toplanmamasıdır. İnsan ve çevre sağlığı için halk ve belediye ortak şekilde aynı hassasiyeti göstererek katı atıkların toplanması ve depolanması sağlanmalıdır. Atıkların düzenli depolanması önem arz etmektedir. Etkin bir atık yönetimi ile atık miktarının en aza indirilmesi, geri kazanılması teşvik edilmeli bu konuda faaliyet gösteren firmalar lisanslandırılmalı ve denetimleri yapılmalıdır. Atıkların geri kazanımı için havza bazında atık yönetim planlarının oluşturulması ve düzenli depolama alanlarının çevre düzeni planlarında yer alması sağlanmalıdır.

Günümüzde atıkların denizlere deşarj edilmesi önemli boyutlara ulaşmıştır. Denize dökülen atıklar evsel atık su ve katı atıklar balıkçılık faaliyetleri sonucu oluşan atıklar deniz kirliliğine neden olmuştur. Atık su arıtma teknolojilerinin geliştirilmesi, arıtılmış suyun geri kazanılması önem arz etmektedir. Fabrikaların arıtma tesisleri kurmaları için çalışma yapılmalıdır. Evsel ve sanayi nitelikli atık su arıtma tesislerinin Su Kirliliği ve Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun işletilmesi için denetlenmelidir.

Görüntü kirliliği ve çevreye aykırı yapılaşmada düzensiz şehirleşme, rastgele atılan atıklar ve yetersiz çevre düzenlemesine sahip kentler başlıca etkenlerdir. Kent planlamasının çevre ve insan sağlığına olumlu etkisinin artırılması için yeşil alanların artırılması önemlidir. Ayrıca toplumda tüm kesimin çevre konusunda bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

Hava kirliliğini önlemek için kcal değeri yüksek olan kömür kullanılmalı, düşük kükürtlü fuel-oil üretimi için yatırım yapılmalı ve ateşleyicilerin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Sanayi tesislerinin baca gazlarının arıtılması için baca gazı temizleme üniteleri kurulması ve araçların egzoz emisyon ölçümünü yaptırması önem arz etmektedir. Ulaşımdan kaynaklanan

hava kirliliğini önlemek için toplu taşıma araçlarına öncelik verilmelidir. Sanayi tesislerinde kaliteli yakıt kullanılmalı ve doğalgaz kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

Gürültü kirliliğini azaltmak için imar planları hazırlanırken gürültü kaynaklarının konut, eğitim ve sağlık alanlarından uzak olması sağlanmalıdır.

Toprak kirliliğini önlemek için tehlikeli atıkların toprağa atılmasına yönelik idari ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır. Gübre ve zirai mücadelede kullanılan ilaçların kontrol edilerek toprağın kirletilmesi engellenmelidir.

Çevrenin hukuki açıdan tam uygulanabilmesi için gereken önlemler alınmalıdır. Çevre hukukunun uygulanmaması sonucunda oluşan zararın giderilmesi için ilgili birey veya kurumlara yaptırımlar uygulanmalıdır. Doğal çevre ortamların korunmasında çevre hakkına ters olan uygulamaların önlenmesi için çevreyle ilgili karar ve yaptırımların inceleneceği yetkili kuruluşlarca çevre koruma ve önleme birimi oluşturulmalıdır.

Çevre bilincine sahip olmayan kişilerin sorumluluk düzeyinin yükseltilmesi için proje ve yaygın eğitim yoluyla çevreye olan duyarlılık düzeyi arttırılmalıdır. Çevreyi koruma, iyileştirme ve geliştirme konusunda yapılan çalışmalara halkın katılım düzeyi arttırılarak çevre sorunlarının çözümünde örgün ve yaygın eğitimden yararlanılması gerekmektedir. Çevreyi korumanın bireysel ve sosyal faydasının ekonomik çıkarlardan daha önemli olduğu kişilere benimsetilmelidir. Çevre bilincinin yükseltilmesini sağlamak için küçük yaşlardan başlanarak çevre ve sürdürülebilirlik eğitimi verilmesi, herkes için yaşam biçimi haline getirilmesi sağlanmalıdır.

Sürdürülebilir kalkınmanın çevresel boyutunun devamında çevre kirliliğinin azaltılması gerekmektedir. Birlikte, çevre sorunlarının olumsuz etkileri nedeniyle sosyo-ekonomik sistemin işleyiş düzenini bozmaktadır. Çevre sorunlarının azaltılması kadar doğal kaynakların gelecek nesillere aktararak kullanılmasında önemlidir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için sosyo-ekonomik sistemde sorunların minimize edilmesi gerekmektedir. Mevcut çevre sorunlarının giderilmesi için doğal kaynaklarının israfa yol açmayacak şekilde kullanılması önem arz etmektedir. Yerel yönetimler sundukları hizmetler ile çevreye ve topluma karşı sorumluluk taşıdıkları için sorunların çözüm merkezidir. Çevresel sorunların çözümü yerel düzeyde alınacak önlemler ve kontrollerle sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2018. <https://www.uzmangrupcevre.com.tr/cevredetay/987>. (Erişim Tarihi: 27.05.2018)
- Anonim, 2019. <https://www.sinop.bel.tr/>. (Erişim Tarihi: 21/12/2018).
- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 2017
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/08/20110824.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/08/20110824.htm>, (Erişim Tarihi: 11/11/2018).
- Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, 2010.
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100326-13.htm>, (Erişim Tarihi: 12/05/2019).
- Budak, S. 2000. Avrupa Birliği ve Türk Çevre Politikası. Büke Yayınları, İstanbul: 436-438.
- Bozkurt, Y. 2013, Çevre Sorunları ve Politikaları, 3. Baskı, Ekin BasımYayın Dağıtım, Bursa: 8-9.
- Bozkurt, Y. 2012. Çevre Sorunları ve Politikaları, Ekin Yayın Basın Dağıtım, 2. Baskı, Bursa: 90-92-113.
- Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf>, (Erişim Tarihi:10/05/2019).
- Çepel, N. 1996. Çevre Koruma ve Ekoloji Terimleri Sözlüğü. TEMA Vakfı Yayınları, İstanbul: 46-65-73-160.
- Çetin, M. 2006. Teori ve Uygulamada Bölgesel Sürdürülebilir Kalkınma. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C:7, 1.
- Çetin, F. G. 2012. Türkiye’de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi: Çankaya Belediyesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı ,Ankara, 168.

- Çevre Kanunu, 1983. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2872.pdf>, (Erişim Tarihi:15/03/2019).
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği, 2014
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141125.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141125.htm> (Erişim Tarihi: 12/11/2018).
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, 2010.
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.14012&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%C3%A7evresel> (Erişim Tarihi: 04/05/2019).
- Dibek, M. 2018. Belediye Hizmetlerinde Yurttaş Memnuniyetinin Ölçümü Üzerine Bir Uygulama: Niğde Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Niğde, 166.
- Ertürk, H. 2009. Çevre Bilimleri. Ekin Yayınevi, Bursa :377-393-394-438
- Ergun, A. C. 2013. Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler ve Karatay Belediyesi Örneği. Yüksek Lisans, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman, 200.
- Eryılmaz, B. 2006. Kamu Yönetimi. Erkan Matbaası, İstanbul :166.
- Eryılmaz, B. 2010. Kamu Yönetimi, Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar, Okutman Yayıncılık, Ankara.
- Geray, C. 1998, Yerel Yönelimler ve Çevre, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi: 7, S: 3,
- Görmez, K. 1997. Yerel Demokrasi Ve Türkiye. Vadi Yayınları, Ankara . 2. Baskı : 54-51.
- Görmez, K. 2010. Çevre Sorunları. Nobel Yayın, Ankara 2. Baskı: 150-151-152-153-156-158-160-170-175.
- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, 2008.
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.12188&MevzuatIliski=0>, (Erişim Tarihi:04/05/2019).

İmar Kanunu, 1985. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf> (Erişim Tarihi:19/10/2018).

Kaboğlu, İ. 1996. Çevre Hakkı. İmge Kitabevi, Ankara: 11-20-44.

Kalkınma Planları I. BYKP, 1963-1967. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Birinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1963-1967%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi: 13/12/2018).

Kalkınma Planları II. BYKP, 1968-1972. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/%C4%B0kinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1968-1972%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi:13/12/2018).

Kalkınma Planları III. BYKP, 1973-1977. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/%C3%9C%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1973-1977%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi:13/12/2018).

Kalkınma Planları IV. BYKP, 1979-1983. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Dorduncu_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1979-1983.pdf (Erişim Tarihi: 12/05/2019).

Kalkınma Planları V. BYKP, 1985-1989. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Be%C5%9Finci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1985-1989.pdf> (Erişim Tarihi: 10/12/2018).

Kalkınma Planları VI. BYKP, 1990-1994. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Alt%C4%B1nc%C4%B1-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1990-1994%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi: 10/12/2018).

Kalkınma Planları VII. BYKP, 1996-2000. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Yedinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1996-2000%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi: 10/12/2018).

- Kalkınma Planları VIII. BYKP, 2001-2005. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Sekizinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2001-2005.pdf> (Erişim Tarihi: 10/12/2018).
- Kalkınma Planları IX. BYKP, 2007-2013. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Dokuzuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2007-2013%E2%80%8B.pdf> (Erişim Tarihi: 10/12/2018).
- KHK 644 Sayılı, 2011. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/07/20110704M1-1.htm>. (Erişim Tarihi: 12/05/2019).
- Kayış, A. (2009). Güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis). Ş. Kalaycı içinde, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (4. b., s. 403-419). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaypak, Ş. 2013. Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikalarının Önemi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S: 31,17-34.
- Keleş, R. 1998. Kent Bilim Terimleri Sözlüğü. İmge Kitabevi, Ankara. 2. Baskı: 28-112.
- Keleş, R., Hammacı, C., 2002. Çevrebilim, Ankara, İmge Kitabevi: 4.
- Keleş, R., Erten, B. 2002. Çevre Hukukuna Giriş, Ankara, İmge Kitabevi.
- Keleş, R., Hamamcı, C.2005. Çevre Politikası. İmge Kitabevi, Ankara 5. Baskı: 330-331-332-333-334-337-338-339-340-341-340-378.
- Kırımhan, S. 2005. Çevre Yönetimi: Nüfus, Kaynak Ve Çevre İlişkileri. Ofset Matbaacılık, Ankara: 289.
- Kıyı Kanunu, 1990, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3621.pdf> (Erişim Tarihi: 18/10/2018).
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 1983, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2863.pdf>, (Erişim Tarihi:10/04/2019).
- Meriç, O. 2014, Katı Atık Yönetiminde Belediye Birliklerinin Rolü (Marmara Belediyeler Birliğinin Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi VE Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler VE Yerinden Yönetim Bilim Dalı, İstanbul, 123.

- Milli Parklar Kanunu, 1983. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2873.pdf> (Erişim Tarihi: 19/10/2018).
- Nadaroğlu, H. 2001. Mahalli İdareler. Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul. 7.Baskı: 20.
- Özkan, K. E. 2017. Sürdürülebilir Kalkınma Bağlamında Çevre Sorunlarının Önemi: Türkiye ve AB Karşılaştırması. Yüksek Lisans, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Bilecik, 242.
- Öztürk, Ö. 2017. Çevre Kirliliği ve Hukuki Sorumluluk. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Tarsus/Mersin, 123.
- Parlak, B., Ökmen, M., 2008. Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler, Bursa, Aktüel Yayınları.
- Sinop Valiliği Sinop İl Özel İdaresi 2015-2019 Dönemi Stratejik Planı, 2014. <http://www.sinopozelidare.gov.tr/stratejik-plan> (Erişim Tarihi: 15/10/2018).
- Sinop Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu. 2018. https://www.sinop.bel.tr/dosya/yonetmelik/faaliyet_2016.pdf(ErişimTarihi:20/12/2018).
- Sinop Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/s-nop_-cdr2017-20181219143935.pdf (Erişim Tarihi: 03/01/2019).
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, 2004 <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.7221&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> (Erişim Tarihi: 04/05/2019).
- Talu, N. 2006. Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türkiye'de Çevre Politikaları. Kardelen Ofset, Ankara: 21-22-23-26-27.
- Toprak, D. 2006. Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi:2 S: 4,
- Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, M.A. 2006. Mahalli İdareler. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara: 18.
- Tortop, N., 2006. Mahalli İdareler, Ankara, Yargı Yayınları.

- Turgut, Y. 2009. Çevre Politikası ve Hukuku. İmaj Kitabevi, Ankara: 43-55-117.
- Turgut, N. 1993. Çevre ve Yurttaşlar, Savaş Kitap ve Yayınevi, Ankara : 2.
- T.C. Anayasası, 1982. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> (Erişim Tarihi: 05/10/2018).
- Yaylı, H. 2012. Çevre Etiği Bağlamında Kalkınma, Çevre ve Nüfus, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi: 15.
- Yalçındağ, S. 1993. Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma. Amme İdaresi Dergisi: 65.
- Yaşamış, D. F. 1992. Yerel Düzeyde Çevre Yönetimi ve Planlamasının İlkeleri ve Yöntemleri. Amme İdaresi Dergisi.25. (1): 137.
- Yıldız K., Sipahioğlu Ş., Yılmaz M., 2005. Çevre Bilimi ve Eğitimi, Gündüz Eğitim Yayıncılık, S:295.
- Yılmaz, A., Bozkurt, Y., Taşkın, E. 2005. Doğal Kaynakların Korunmasında Çevre Yönetiminin Etkinliği, D.P.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 13. 15-30.
- Yüksek Çevre Kurulu ve Mahalli Çevre Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik, 2013. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130803-2.htm> (Erişim Tarihi: 06/12/2018).

EKLER

EK 1. ANKET SORULARI	58
EK 2. ETİK KURUL KARARI	63
EK 3. ANKET İZİN BELGESİ	66
EK 4. ÖZGEÇMİŞ.....	67

ANKET SORULARI

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE TÜRKİYE’DE ÇEVRE POLİTİKALARININ YEREL YÖNETİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİNOP İLİ (MERKEZ) BELEDİYESİ ÖRNEĞİNE YÖNELİK ANKET

Anket çalışmasında elde edilen veriler Sinop Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde hazırlamakta olduğum tez için kullanılacak ve size ait kişisel bilgiler bu çalışmada ve herhangi bir başka çalışmada kullanılmayacaktır. Anketi doldurarak çalışmada katkıda bulunduğunuz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Sabriye OZAN

Fen Bilimleri Enstitüsü

Disiplinlerarası Çevre Sağlığı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.Cinsiyetiniz

Kadın () Erkek ()

2.Yaşınız

18-24 yaş () 25-44 yaş () 45-64 yaş () 65 ve üstü ()

3.Medeni Durumunuz

Bekar () Evli ()

4. Ailenizin aylık ortalama geliri

0-1600TL () 1600TL-3000 TL () 3000 TL- 4400 TL () 4400 TL-5800 TL () 5800 TL ve üzeri ()

5.Eğitim Durumunuz

İlköğretim() Lise() Ön Lisans() Lisans () Lisansüstü ()

6.Mesleğiniz

Memur () İşçi () Serbest Meslek () Emekli () Öğrenci () İşsiz () Diğer ()

7.Sinop Belediyesi sınırları içinde kaç yıldır ikamet ediyorsunuz?

0-1 yıl() 2-4 yıl() 5-7 yıl() 8-10 yıl() 11 yıl ve üzeri()

8. Sinop’da yaşanan kentsel çevre sorunlarını önem derecesine göre numaralandırınız.

1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Çok az katılıyorum; 4 Az katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum	1	2	3	4	5
Çöp Ve Katı Atık Sorunu Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.					
Çevreye Aykırı Yapılaşma ve Görüntü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.					
Su Ve Deniz Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.					
Hava Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.					
Gürültü Kirliliği Önemli Bir Kentsel Çevre Sorunudur.					

9. Belediyenin çevre ve çevre sorunları ile ilgili olarak sunduğu hizmetleri önem derecesine göre numaralandırınız.

1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Çok az katılıyorum; 4 Az katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum	1	2	3	4	5
Belediyenin Çevre Ve Çevre Sorunları / (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Cadde Ve Sokakların Temizliği İle İlgili Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir.					
Belediyenin Çevre Ve Çevre Sorunları / (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çöp Ve Atıklarla İlgili Hizmetleri Önemli ve Gereklidir.					
Belediyenin Çevre Ve Çevre Sorunları / (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Park Ve Yeşil Alanlarla İlgili Hizmetleri (Koruma Ve Revize Etme) Önemlidir ve Gereklidir.					
Belediyenin Çevre Ve Çevre Sorunları (Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevreye Aykırı Yapılaşmanın Önlenmesine Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir.					
Belediyenin Çevre Ve Çevre Sorunları(Çevre Sorunlarının Önlenmesine Yönelik) İle İlgili Olarak Çevre Ve Çevre Sorunlarına Karşı Halkı Bilinçlendirmeye Yönelik Hizmetleri Önemlidir ve Gereklidir.					

10. Sinop’da sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için yapılabilecekleri önem derecesine göre numaralandırınız.

1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Çok az katılıyorum; 4 Az katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum	1	2	3	4	5
Çevre Dostu Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması Gereklidir.					
Hava ve Toprak Kirliliğini Önleyecek Teknolojinin Geliştirilmesi Gereklidir.					
Su Kaynaklarının Sürdürülebilir Hale Getirilmesi Gereklidir.					
Tehlikeli Atıkların Giderilmesi Ve Katı Atıkların Geri Dönüşümle Tekrar Kullanılabilir Hale Getirilmesi Gereklidir.					
Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Gereklidir.					

11. Sinop Belediyesinin çöp ve katı atıklarla ilgili yaptığı çalışmalardan haberdar mısınız?

Evet, haberdarım() Hayır, değilim ()

Cevabınız Evet ise;

12. Bu hizmetlerden nasıl haberdar oldunuz?

Sokaklarımızdaki Afiş ve Broşürlerden() () Yerel Gazetelerden() Posta Kutumdaki İlanlardan()

Belediyenin Web Sitesinden() hiçbirinden, kendi gözlemlerimden()

13. Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili hizmetlerinin vatandaşa yüklediği sorumluluğu yerine

getiriyor musunuz?

Evet, getiriyorum() Hayır, getirmiyorum()

14. Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili olarak sunduğu hizmetleri yeterli buluyor musunuz?

Evet, Yeterli Buluyorum() Hayır, Yeterli Bulmuyorum()

Cevabınız Hayır İse;

15. Belediyenin çöp ve atıklarla ilgili hizmetlerinin yetersizliğinin nedeni nedir? Önem derecesine göre numaralandırınız.

1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Çok az katılıyorum; 4 Az katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum	1	2	3	4	5
Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Noktalarında Çalışan Personel Çok Az.					
Belediye Sınırları İçinde Atık Kumbaralarının Sayısı ve Kapasitesi Çok Az.					
Belediye Sınırları İçinde Çöp Konteynırlarının Sayısı Çok Az.					
Belediye Sınırları İçinde Çöp Toplama Araçları Belirlenmiş Saatlerde Çöp Toplama Noktalarına Çok Geç Geliyor ya da Her Zaman Gelmiyor.					
Belediye Sınırları İçinde Mahalle Sakinleri Bu Konuda Bilinçsiz.					

16. Mahallenizde yeterli park ve yeşil alan var mı?

Evet, var() hayır yok ()

17. Belediye Mevcut Park Ve Yeşil Alanları Düzenli Olarak Denetliyor Ve Bakımını Yapıyor Mu?

Evet () hayır()

18. Çevrenizde Çevreye Aykırı Yapılar Görüyor Musunuz? (Kent Dokusunu Bozan Abartılı Apartmanlar, İmara Aykırı Olduğunu Düşündüğünüz Görüntüler, Genel Görüntüyü Bozan Yapılar, İnşaat Halinde Uzun Süre Bekleyen Yapılar)

Evet() hayır()

19. Gördüğünüz Aykırı Yapılar Hakkında Belediyeye Hiç Başvurdunuz Mu ? / Başvurmayı Düşünür

Müsünüz?

Evet() hayır()

20. Bu Konudaki Başvurunuzun Değerlendirildiğini/ Değerlendirileceğini Düşünüyor Musunuz?

Evet () hayır()

21. Çevre Sorunlarını Önleme, Giderme ve Çevre Koruma Konusunda Belediye Hizmetlerini Yeterli Buluyor Musunuz?

Evet() Hayır()

Cevabınız Hayır ise;

22.Yeterli değilse Belediye neler yapmalıdır? Önem dercesine göre numaralandırınız.

1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Çok az katılıyorum; 4 Az katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum	1	2	3	4	5
Belediye Çevre Bilinci Konusunda Vatandaşlar İçin Daha Çok Seminer Ve Kurs Düzenlemelidir.					
Belediye Çevre ve Çevre Koruma ile İlgili Çalışmalarını Afiş-Duyuru Ve El İlanlarının Sayısını Arttırarak Yaymalıdır.					
Belediye Çevre ve Çevre Sorunları Konusunda Personelini Eğitmelidir.					
Belediye Sorun Oluşturan Vatandaşı Yüksek Bir Para Cezasına Çarptırmalıdır.					
Herhangi Bir Çevre Sorununu Bildirebileceğimiz, Şikâyetimizin Hemen Değerlendirilebileceği Çevre Ofisleri Kurulmalıdır.					

Evrak Tarih ve Sayısı: 05/12/2017-E.26886

T.C.
SINOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 57452775-050.04.04-E.
Konu : Kararlar

Sayın Sabriye OZAN

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığının 28/11/2017 tarihli ve 2017/29 sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ahmet TABAK
Rektör V.

Ek:Karar (2 sayfa)

T.C.
SINOP ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönetim Kurulu Kararları

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
28.11.2017	07	2017/30

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönetim Kurulu Yrd. Doç. Dr. Abdullah Nuri DİCLE başkanlığında 28.11.2017 tarihinde 12.00-13.00 saatleri arasında Eğitim Fakültesi Toplantı Salonunda toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO:2017/30

Üniversitemiz Disiplinlerarası Çevre Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Sabriye OZAN 'ın 05.10.2017 tarihinde Rektörlük Makamına verdiği dilekçesi ile ilgili görüşüldü.

Üniversitemiz Disiplinlerarası Çevre Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Sabriye OZAN 'ın "*Sürdürülebilir Kalkınma ve Türkiye 'de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi: Sinop İli (Merkez) Belediyesi Örneği*" " başlıklı çalışmasının ve çalışmada kullanacağı aşağıda örneği verilmiş dört (4) sayfalık ölçme araçlarının fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvuruca ait olmak üzere Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesine uygun olduğunun kabulüne ve sonucun Sabriye OZAN 'a bildirmek üzere Rektörlük Makamına arzına oybirliği ile karar verildi.

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönetim Kurulu Kararları

Yrd. Doç. Dr. Abdullah Nuri DİCLE

Rektörlük Makamına

05.10.2017

1. Giriş

2. Amaç

3. Kapsam

4. Metodoloji

5. Bulgular

6. Sonuçlar

7. Öneriler

8. Kaynaklar

9. Ekler

10. Diğer

1. Giriş

2. Amaç

3. Kapsam

4. Metodoloji

5. Bulgular

6. Sonuçlar

7. Öneriler

8. Kaynaklar

9. Ekler

10. Diğer

11. Kararlar

12. Kararlar

13. Kararlar

14. Kararlar

15. Kararlar

16. Kararlar

17. Kararlar

18. Kararlar

19. Kararlar

20. Kararlar

21. Kararlar

22. Kararlar

23. Kararlar

24. Kararlar

25. Kararlar

26. Kararlar

27. Kararlar

28. Kararlar

29. Kararlar

30. Kararlar

31. Kararlar

32. Kararlar

33. Kararlar

34. Kararlar

35. Kararlar

36. Kararlar

37. Kararlar

38. Kararlar

39. Kararlar

40. Kararlar

41. Kararlar

42. Kararlar

43. Kararlar

44. Kararlar

45. Kararlar

46. Kararlar

47. Kararlar

48. Kararlar

49. Kararlar

50. Kararlar

51. Kararlar

52. Kararlar

53. Kararlar

54. Kararlar

55. Kararlar

56. Kararlar

57. Kararlar

58. Kararlar

59. Kararlar

60. Kararlar

61. Kararlar

62. Kararlar

63. Kararlar

64. Kararlar

65. Kararlar

66. Kararlar

67. Kararlar

68. Kararlar

69. Kararlar

70. Kararlar

71. Kararlar

72. Kararlar

73. Kararlar

74. Kararlar

75. Kararlar

76. Kararlar

77. Kararlar

78. Kararlar

79. Kararlar

80. Kararlar

81. Kararlar

82. Kararlar

83. Kararlar

84. Kararlar

85. Kararlar

86. Kararlar

87. Kararlar

88. Kararlar

89. Kararlar

90. Kararlar

91. Kararlar

92. Kararlar

93. Kararlar

94. Kararlar

95. Kararlar

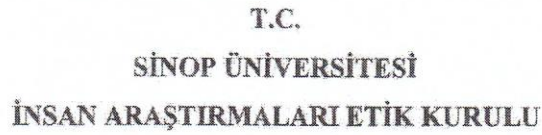
96. Kararlar

97. Kararlar

98. Kararlar

99. Kararlar

100. Kararlar

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
28.11.2017	07	2017/30

(İmza)
Yrd. Doç. Dr. Abdullah Nuri DİCLE
Başkan

(İmza)

Yrd. Doç. Dr. Pınar KARAMAN

Üye

Doç. Dr. H. Demet CABAR
Üye

(İmza)
Yrd. Doç. Dr. Fatih AMAN
Üye

Yrd. Doç. Dr. Atilla ÖZDEMİR
Üye

ANKET İZİN BELGESİ

27.03.2019

Zimbra

Zimbra

sozan@sinop.edu.tr

Re:

Kimden : fgokcencetin@nevsehir.edu.tr

17 Eki 2017 Sal 13:56

Konu : Re:

Kime : Sabriye OZAN <sozan@sinop.edu.tr>

2017-10-16 20:42, Sabriye OZAN yazmış:

- > İyi akşamlar Hocam ,
- > Nasılsınız? Ben, Sinop Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- > Disiplinlerarası ÇevreSağlığı Anabilim Dalı' nda yüksek
- > lisans yapıyorum ve tez aşamasındayım. İzniniz olursa,
- > "Türkiye'de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler
- > Üzerindeki Etkisi: Cankaya Belediyesi Örneği" isimli yüksek
- > lisans tezinizdeki anket sorularını yüksek lisans tezimde
- > referans olarak kullanmak istiyorum. Bana izninizin olduğuna dair
- > cevap metni yazarsanız çok sevinirim.
- >
- > Sabriye OZAN
- > Şube Müdürü
- > Sinop Üniversitesi, Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve
- > Araştırma Merkezi Müdürlüğü SİNOP

hocam merhaba, teşekkürler iyiyim, siz de umarım iyisinizdir. Soruları bizzat ben hazırladığım için ve bu tarz sorular konu nodeniyle ilk kez böyle bir çalışmada sorulduğu için, tezimi kaynak göstermeniz şartı ile kullanabilirsiniz. teşekkür ederim bilgilendirdiğiniz için, kolay gelsin

ÖZGEÇMİŞ

1. Kişisel Bilgiler

Ad Soyad : Sabriye OZAN
Doğum Tarihi : 01.01.1980
Doğum Yeri : Bolu
E-posta Adresi : sozan@sinop.edu.tr

2. Eğitim Bilgileri

Lisans : Atatürk Üniversitesi (Erzurum) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü 2000-2004.

3. İş Deneyimi

2009-2010 : Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Ayniyat-Sözleşmeli Büro Personeli
2010-2012 : Sinop Üniversitesi-Genel Sekreterlik-Bilgisayar İşletmeni
2013-2015 : Sinop Üniversitesi-Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi (SÜBİTAM)-Bilgisayar İşletmeni
2016-2019 : Sinop Üniversitesi-Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi (SÜBİTAM)-Şube Müdürü